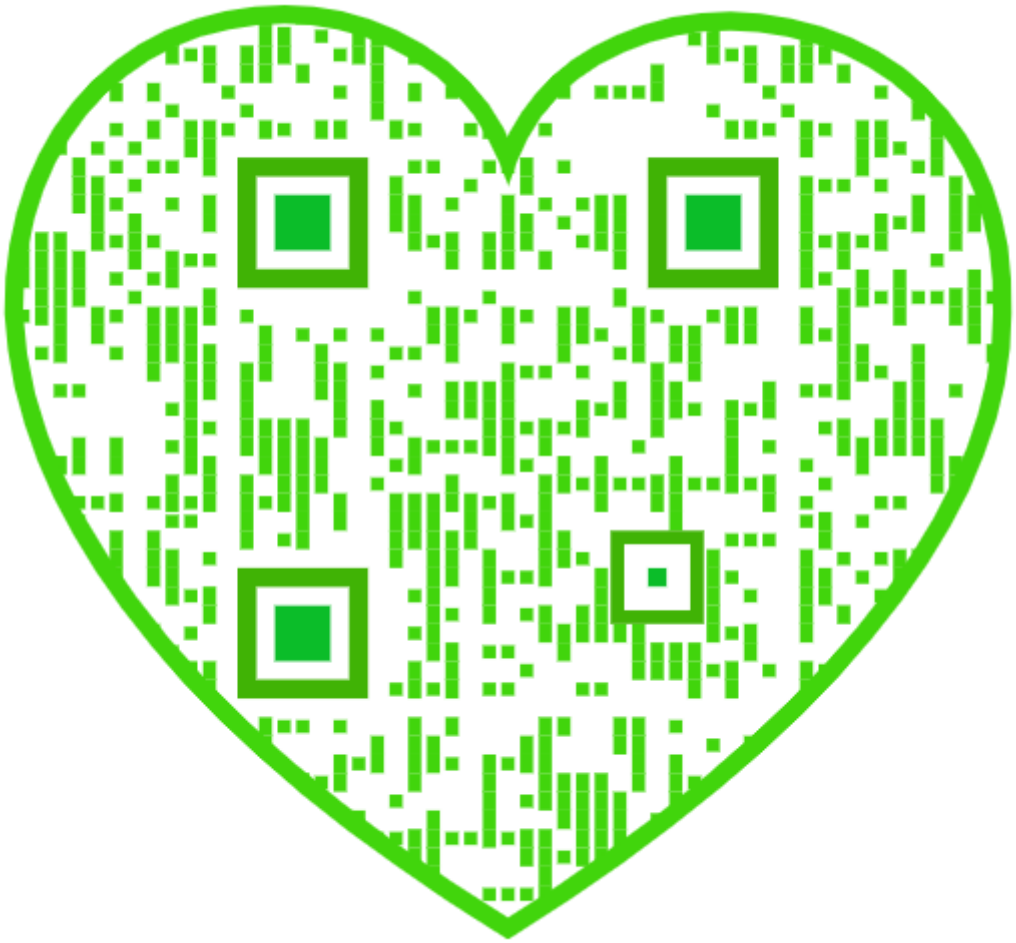

~~240~~
~~E91~~

OK
Bek

240
E81

BEKROONING

LE 951

VOOR DE

EERGIERIGE JEUGD.

VERSIERD

MET EEN STEL FRAAIJE

PLATEN;

GEVOLGD

VAN EEN AANTAL NIEUWE GEZELSCHAPS-

VERMAAKELIJKHEDEN.

1090 Te *Groningen*, bij

R. VAN GROENENBERGH.

240
E 81

Leergierigheid is voor de jeugd,
Het schoonste sieraad van de deugd.

Aan mijne

jeugdige Lezers!

Vele werkjes zien dagelijks het licht, en wel alle, zoo veel ongelijk, naar uwe vatbaarheid ingerigt. Ook ik heb steeds mijne grootste zorg aangewend, om ten dezen opzigte aan uwe verwachting te voldoen, en heb mij ook in deze mijne verwachting niet te leur gesteld gezien. — Ja, ik heb bij ondervinding, dat gij dezelve met graagte hebt ontvangen, en ook eenig nut hebt getrokken uit de Bloempjes van nut en vlijt, *welke ik u in* 1818, *en uit het* Rozenkransje, *dat ik u in* 1819 *opdroeg. Dit heeft mij ook weder aangespoord, u deze* Bekrooning voor de leergierige jeugd *op te dragen.*

 Uw

IV.

Uwe vatbaarheden meer en meer ontluikende, zoo heeft mij dit doen besluiten, u meer aaneengeschakelde gevallen voor oogen te stellen. En mag ik eenigzins geloof aan mijn voorgevoel hechten, dan vlei ik mij, tot uw nut en vermaak te hebben gearbeid. En zie ik dit bewaarheid, dan zal ik het mij tot eene dubbele belooning rekenen, en den tijd, tot het vervaardigen van dit werkje besteed, als eene nuttige uitspanning beschouwen.

DE SCHRIJVER.

Pl 1

De Wandeling,

of de

Geschiedenis

van den

Generaal Holland.

(Pl. 1 en 2.)

Ach, lieve Vader! (zeide de weetgierige Willem) gij beloofdet eergisteren, mij, bij de eerste gelegenheid, de geschiedenis van den Generaal Holland te zullen verhalen. Thans, op onze wandeling, biedt zich die daartoe van zelve aan; mag ik u dan thans ook hierom lastig vallen?

Gaarne (antwoordde de Heer L**) wil ik deze mijne belofte nakomen. Plaats u nevens mij op deze bank en tracht, door eene nauwkeurige oplettendheid, alles wel te onthouden, het goede, dat in

mijn verhaal opgesloten ligt, diep in uw geheugen te prenten en, hetgeen er veroordeelenswaardig in is, nimmer na te volgen. Ik heb (vervolgde de Heer L**) u verhaald, dat de Heer Muller dagelijks bittere tranen storte over het verlies van zijn' eenigen, hem zoo dierbaar geweest zijnden, zoon; en hoewel hij, als een verstandig mensch, in den wil van God berustte, waren er toch oogenblikken, waarin hij die standvastigheid en tegenwoordigheid van geest verloor, welke hem reeds zoo menigmaal getroost had; tot dat hij eindelijk kennis kreeg aan den Heer Rolland, welke als Predikant in een naburig dorp stond, niet verre van de stad gelegen, waar de Heer Muller woonachtig was.

De Heer Rolland was een dier menschen, welke de goedhartigheid op het gelaat als uitgedrukt stond, en die dagelijks bewijzen gaf, dat zijn innerlijke, in alle deelen, aan zijn uiterlijke beantwoordde; en wanneer de Heer Muller, in eene verdrietige luim, aan het verlies van zijn' zoon dacht, en zich hierover beklaagde, dan viel hunner de Predikant hem in: „Klaag toch niet, mijn goede vriend! maar verheug u veeleer. Dezelfde God, die u den zoon, welken gij zoo dikwerf betreurt, gaf, hernam hem u ook weder,

der, om hem veelligt voor onherbare rampen te beboeden, met welke hij, en ook veelligt gij te kampen zoudt gehad hebben; denk dus steeds: *de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd.*" – „Gaarne (zeide de Heer Muller) en met dank neem ik deze uwe vertroosting aan, en gevoel de volle kracht der waarheid in dezelve opgesloten; maar geloof mij, Mijnheer Rolland! ik heb geene redeneringskracht genoeg, om altijd in deze billijke denkwijze te kunnen berusten. – Uwe troostredenen zijn goed, maar..." – „Ik begrijp u, (viel de Predikant hem in,) het valt ligter, iemand te troosten, dan getroost te worden; dan ook ik ben niet vrij van grievende kwellingen; ook ik had eenmaal een' eenigen zoon, die mij niet door den dood ontrukt is, en dien ik evenwel veelligt nimmer weder zal zien, nog voor hem altijd kloppend, hart zal drukken." Bij het uiten dezer woorden, glinsterden de tranen in des Predikants oogen, en daar de Heer Muller dit bespeurde, wendde hij het gesprek over andere voorwerpen, en keerde daarna tot zijnen tering.

De Predikant en zijne vrouw, het avondmaal genoten hebbende, begaven zich, als naar gewoonte, vroegtijdig ter rust. Omtrecks middernacht vermeende

bij eenig geritsel aan de deur van het huis te hooren, en bespeurde weldra, dat er onraad was. Zijne vrouw, welke gerust lag te sluimeren, niet willende doen schrikken, en ook geen' tegenstand kunnende bieden, beval hij zich in de bescherming van den Albestuurder aan, en wachtte verder af, wat over hen besloten was.

Het gerucht had langen tijd geloopen, dat er zich in de nabijheid eene rooverbende onthield, welke den stillen landbewoner dagelijks verontrustte; hetgene den Predikant in zijn vermoeden versterkte, dat ook deze booswichten in het dorp hunne gruwelen wilden vervolgen. Hierover peinzende, hoorde hij een venster nevens de voordeur openbreken, en zag kort daarna een' roover, in een' mantel gewikkeld, voor het bed komen, welke een bijbeltje met zilveren sloten, dat op de tafel lag, wegnam. Nu steeg de angst, welke de Predikant gevoelde, ten top. De roover zag, bij het flaauwe licht der nachtlamp, het bijbeltje in, — scheen outroerd te worden, legde hetzelve weder op de tafel, en riep zacht uit: „God zegene u, brave oude!" en verliet met drift de kamer.

Des morgens zag de Predikant, dat hem niets ontvreemd was; hij gaf echter het voorgevallene aan het ge-

regt aan, en hoewel men alles in het werk stelde, om het spoor der roovers te ontdekken, waren echter alle pogingen ten dien opzigte vruchteloos; en na dat tijdstip vernam men noch in het dorp, noch in de omstreken, iets van de roovers meer.

De Predikant, eerst des avonds zijne vrouw, welke van het voorgevallene niets wist, het gebeurde verhalende, zag, dat hij zeer verstandig had gehandeld, daar niet te wekken, wijl zij reeds bij het vernemen van het gevaar, waarin zij zich bevonden had, geweldig ontroerde. Zij dankten beide, uit grond van hunne harten, het Opperwezen, welke hen zoo verwonderenswaardig behoed had.

Daar het echter somwijlen blijkt, (vervolgde de Heer **), dat de mensch gestadige kwellingen moet ondergaan, zoo deelden ook de oude Predikant en zijne vrouw in dit lot, wijl hun vriend Muller, na verloop van eenige jaren hen een bezoek komende geven, hen tevens kenbaar gaf, dat hij van voornemens was, zijn huis en meubelen te verkoopen, en zich in Zwitserland met de zijnen neder te zetten. Dit trof de beide oude lieden dermate, dat zij wilden trachten, den Heer Muller van dit besluit te doen veranderen; waarop hij tot den Predikant zeide: „Schrei niet, goede, oude vriend! gij zijt beide

god en zwak, maar kunt, als het niet te fnel gaat, deze reis ook nog wel mede doen. Verkoopt (vervolgde hij) hetgene gij niet mede kunt nemen, neemt plaats in mijne reiskoets en vergezelt mij derwaarts, en verlaat mij niet, voor en aleer het God behaagt, ons tot zich te roepen." — „Ach! (zeide de Predikant) dat is niet mogelijk; maar zeg mij, wat zijn de redenen van zulk een spoedig vertrek?" — „Hoort toe! (hernam de Heer Muller) daar het nog niet publiek is, moet ik omzigtigheid gebruiken in het mededeelen der mij op gisteren toegekomene berigten, omtrent den staat des thans plaats hebbenden oorlogs; doch u dit te verhalen, is, als of ik het voor mij hield. De vijand (vervolgde de Heer Muller) heeft op onze troepen eene geheele overwinning behaald, hetgene de onzen genoodzaakt heeft, eenen ongeregelden terugtogt te moeten doen; en daarbij hebben zij het ongeluk van eene zeer flechte stelling te hebben, zoo dat men vreest, dat zij een' zweeden schok niet zullen kunnen doorstaan, en in dit geval blijft hen niets over, dan zich naar deze omstreken te begeven. Dan gaat het ons gewis niet beter, dan het overal gegaan is, waar zich de vijand vertoond heeft, en dit is de reden, die mij dit besluit heeft doen nemen. Wilt gij nu in mijn aanbod treden,

den, dan zal ik het mij tot een geluk rekenen, de dagen, die mij nog overig blijven, in uwieder midden te verblijten."

„Van mijne stiptzuijgendheid (hernam de Predikant) kunt gij u overtuigd houden, en ik dank u voor het welgemeende aanbod; maar ronduit moet ik bekennen, dat mijne vrouw zoodanig aan hare geboorteplaats gehecht is, dat zij, hoe bang het tijdstip ook is, toch niet kan besluiten, deze plek grondt te verlaten." Nu scheidden de goede vrienden, en eenige dagen er na kwam de Heer Muller hen zijn laatste bezoek en zijne affcheidsgroet brengen. Wezenlijke tranen van een grievend leedwezen vloeiden uit hun aller oogen, en onbeschrijfelijk treffend was het affcheid; zelfs zoo, dat de Predikant en deszelfs vrouw verscheidene dagen ongesteld waren.

Nog eenige dagen verliepen er, voor dat men omtrent de bewegingen en stellingen der beide legers iets zekers gewaar werd. Op eens liet zich echter de jammerkreet overal-hooren, ja de bange mare vervulde een ieders ooren, dat het leger geheel en al geslagen was; en geene tweemaal vierentwintig uren verliepen er, of men zag alles bewaarheid. In wanorde trok de geheele armee terug en bleef niets schuldig in

het rooven en plunderen. De voorhoede van den vijand overtrof hen in het plegen van gruwelen, zoo dat bijna alle inwoners van het dorp, waaronder ook de Predikant, in den diepsten poel der ellende gedompeld werden. Een' geruimen tijd waren al deze omstreken ten prooi der ijselijkste gruwelen overgegeven. De Predikant had zijn huis, dat afgebrand was, verlaten, en hoewel alle inwoners ontzettend veel geleden hadden, trachtten zij toch aan het einde van het dorp een hutje in gereedheid te brengen, bragten er eenige meubelen in, en boden het den Predikant ter inwoning aan. Daar nu de geregelde troepen begonnen door te trekken, zoo werd er ook eene betere krijgstucht in acht genomen; hetgene dan ook de inwoners dier omstreken in staat stelde, om zich eenigzins te herstellen. De Predikant, die bijna alles verloren had, troostte zich echter, daar hij zich, zoodra het eenigzins doenlijk was geweest, weder in het bezit van eene woning had gezien, daar integendeel nog vele zijner natuurgenooten onder den blooten hemel huisvesten moesten.

Dit alles als eenen grooten zegen, met een hart vol ongeveinsden Godsdienst, gevoelende, begaf hij zich voor de eerste maal, sedert hij zijn nieuw verblijf'

blijf bewoonde, met zijne vrouw voor zijne hut, plaatste zich op eene bank, en dankte den Albestuurder voor dat Hij hun leven had gespaard, en smeekte Zijnen zegen af voor zijne medenatuurgenooten, welke zoo vele jammeren hadden moeten doorstaan.

De Regering van het dorp ontving dien zelfden dag eene aanschrijving, waardoor haar aangekondigd werd, dat, in den loop van dien dag, eene afdeeling troepen zoude aanrukken en, om het dorp heen, een kamp betrekken; dat slechts het hoofdkwartier alleen in het dorp gevestigd zoude worden, en dat de Generaal hen voor de minste ongeregeldheden, van welken aard ook, borg stond. Des namiddags rukten de troepen in de beste orde aan, het kamp werd betrokken, en daarna begaf zich de Generaal met zijnen staf naar het dorp, en vond het regthuis voor hem in gereedheid gebragt.

Dadelijk liet de Generaal de Regering ontbieden, en vernam naar de rampen, welke de inwoners uitgestaan hadden; hij hoorde met afgrijzen de gruwelen, door zijne voorgangers gepleegd. „Ik heb," zeide hij, zich tot den Schout wendende, „vele betrekkingen tot dit dorp, en zal trachten het lot uwer inwo-

ners, zoo veel doenlijk is, te verzachten; maar buiten dit alles, ligt mij nog iets nader aan het hart, dat weleer hier beslond, en veelligt nu bezweken is. Zegt mij, (vervolgde hij) leven de Predikant en zijne deugdzame vrouw nog?" – „Ja, Mijnheer de Generaal! (antwoordde de Schout,) beide nog, zij wonen ginds, aan het einde van het dorp, in eene kleine hut, tot dat wij hen eene betere woning kunnen bezorgen." – „God zij gedankt!" (riep de Generaal uit,) en zich tot de leden der Regering en zijn gevolg wendende, zeide hij: „Mijnheer de Schout zal mij het verblijf van den Predikant wijzen; gij, Mijne heeren! zult mij de eer aandoen, op het plein voor dit regthuis te wachten; en bedrieg ik mij niet, dan zult gij alle straks ooggetuigen zijn van een tafereel, dat u zeker allen treffen zal." Dit gezegd hebbende, begaf hij zich met den Schout naar de hut van den Predikant, en hem en zijne vrouw op een' affstand op eene bank voor dezelve ziende zitten, zeide hij tot den Schout: „Ik dank u voor uw geleide; keer nu naar de menigte terug, en weldra kom ik weder bij u."

Nu naderde hij de oude lieden; met eerbied hunne handen drukkende, vroeg hij hen: „Hoe gaat het u goede, oude, deugdzame menschen? gij hebt vele zam-

rampen doorgeworsteld; dan ik zal trachten, u die te doen vergeten. Ik behoor aan denzelfden Vorst, wiens troepen u rampzalig maakten; maar zal, zoo veel mij doenlijk is, u uit den poel der ellende, waarin zij u storten, zien te redden, en bovenal u beide, wijl gij zeker geene kinderen hebt, die dit voor u kunnen doen." – „Ach, neen!" zeide de oude vrouw, „wij hebben geene kinderen." – „En het kind, dat wij hebben," zeide de Predikant, „zal wel niet meer zijn." „Gij hadt dan een kind?" hernam de Generaal. – „Ja, uwe Excellentie!" zeide de Predikant, „een' eenigen zoon; en God weet, dat wij beide reeds vurig verlangd zouden hebben, in het somber graf te rusten, had niet immer de blijde hoop ons gesterkt, dat wij hem nog eens weder aan ons, nog voor hem kloppend, hart zouden drukken." Nu kosde de Generaal zich bijna niet meer bedwingen, en storte reeds tranen. De Predikant dit ontwarende, vervolgde: „Gij hebt zeker een gevoelig hart, uw Excellentie!" Nu stortte de Generaal een' vloed van tranen, om lucht aan zijn geprangd hart te geven, tot den Predikant zeggende: „Ja, Mijnheer! mijn hart is nu weder goed, hoewel het een' gerumen tijd door zedeloosheid bedorven is geweest; en gij kunt ook zeer ligt begrijpen, dat ik mij

mij niet zonder oogmerk tot u vervoeg, en bijaldien gij mij verzekert, bedaard te zullen blijven, dan ben ik veelligt wel in staat, u eenig nurigt van uwen zoon te kunnen geven." Beide te gelijk vielen de oude lieden hem in: „Leeft dan onze August nog?" -- „Ja," hernam de Generaal, „hij leeft! en leeft alleen voor u, voor zijne zoo deugdzame ouders; en zoo gij mij belooft, hem weder als uwen zoon te willen aanneemen, en hem uwen zegen te willen geven, dan zal ik het mij tot den streelendsten pligt maken, hem in uwe armen terug te brengen." -- „Reeds," riep de oude Predikant uit, „reeds zegen ik u bij voorraad, voor de blijde kennisgeving, dat onze August nog leeft, en hoe zoude ik dat dan niet met geestdrift herhalen, bij het wederzien van mijn eenigst, mij nog dierbaar kind!" -- Nu konde de Generaal zich niet langer bedwingen. „Ach!" vervolgde de Predikant, „is het in uw vermogen, onthoud ons dan niet langer het onuitsprekelijk genoegen van onzen zoon te mogen omhelzen." -- „Ja! -- ja!" stamelde de Generaal hem toe, „ik mag hem u niet langer onttrekken;" den Predikant en zijne vrouw in de armen nemende, schreeuwde hij met eene luide stem: „ziet hier uw' zoon! erkent in mij uwen August! die eenmaal de deugd verzaakte, en zij-

Pl. 11

zijne ouders het grievendst verdriet aanleed; maar, tot zich zelven teruggekeerd zijnde, naast God, u en de deugd boven alles bemint." Het overluid schreeuwen van den Generaal had eenige inwoners van het dorp, als ook eenige soldaten, die in de nabijheid waren, derwaarts getrokken; welke, bij het zien van dit schouwtooneel, met eerbied en verrukking op het in elkanders armen geslrengeld drietal staarden, zonder dat een van hen het wagen durfde hen te storen.

Dit tooneel naar waarde te schetsen, is te grootsch voor mijne pen; ieder gevoelig hart zal zich zelven een denkbeeld kunnen vormen, wat indruk dit schouwspel op de omstanders maakte. De Generaal, tot zich zelven komende, ontwaarde, dat zijne ouders in flauwte waren, en zich tot de omstanders wendende, riep hij hen toe: „Breugt toch eenige hulp aan mijne ouders toe!" -- Hierop snelden burger en soldaat toe, en weldra waren hunne pogingen bekroond, wijl het hun gelukte, de oude lieden weder tot zich zelven teruggekeerd te zien. -- Nu zegenden de beide ouders hunnen zoon, eene plegtigheid, welke niet minder treffende was, dan de vorige. Hierop beval de Generaal aan de zich daar bevindende soldaten, om eene draagbaar van de takken en bladeren der boomen te vlechten,

hetwelk in een oogenblik gedaan was; en nu plaatste hij zich tusschen zijne ouders op dezelve, en liet zich, van een' ontzaggelijken stoet gevolgd, voor het regthuis brengen, alwaar hij de Dorpsregering en de Officieren van zijn' staf vond, welke te zamen een' kring sloten, waarin zich de Generaal en zijne ouders begaven, terwijl intusschen de overige menigte zich om dezelve schaarde. Toen zich tot de omstanders wendende, zeide hij: „Dit zijn mijne dierbare ouders, welke ik, zestien jaren oud zijnde, verliet, zonder hen ooit te berigten, werwaards ik mij begeven had. Een zedeloos gedrag geleid hebbende, bragt mij dit van den eenen misslap tot den anderen, en wel zoo verre, dat ik mij bij eene roovertende bevond, waarvan ik mij weldra tot hoofdman benoemd zag. Mijne eerste bezigheid was, hen onder zulk eene sterke tucht te stellen, dat er niets buiten mij ten uitvoer wierd gebragt; en ook nimmer is door mij of een' hunner een' droppel bloed geplengd: en werd er soms bij den rijken iets ontvreemd, dan ook werden hiervan de armen rijkelijk bedeeld. Voor eenige jaren mij in dit dorp bevindende, zag ik een aanzienlijk huis; ik verbeeldde mij, dat het een' kapitalist toebehoorde, en gaf mijne orders; weldra bevond

vond ik mij in hetzelve. Mij in een slaapvertrek begevende, waar, op eene tafel voor het bed, een bijbeltje lag, maakte ik mij meester van hetzelve; en denkt, hoe ik ontroerde, toen ik zag, dat dit bijbeltje hetzelfde was, dat mijn vader mij, bij mijne verjaring, ten geschenk had gegeven; het bloed stolde mij in de aderen, ik wierp het bijbeltje neder, en verliet, vol afgrijzen tegen mij zelven, het huis mijner ouders, waar ik, na een lang afzijn, als roover weder binnen was gekomen, met oogmerk, om hen het hunne te ontvreemden. Nu was ik mij zelven tot last, en den anderen dag, des morgens, mijne bende monsterende, gaf ik dezelve te kennen, dat ik mijn' post in hunen schoot nederleide. Eenige hunner verlieten ook de bende, en anderen, aan wien wij al het voorhanden zijnde geld gaven, bleven hun schandelijk beroep aankleven. Ik begaf mij naar een ander land, met duizend plannen, zonder te weten, welk ten uitvoer te brengen; toen ik op eens besloot, mijn paard te verkoopen, mij in oude kleederen te kleeden, en het mij overgeblevene geld aan de armen te geven. Dit gedaan hebbende, begaf ik mij naar eene vesting, nam dienst als soldaat, onder den naam van Martin, en hoopte steeds, het oogenblik

te

te zien naderen, dat de veldtogt geopend zoude worde worden. Ook dit oogenblik werd geboren, en nu dankte ik God, en smeekte Hem, dat een kogel mij treffen mogt; en om hiertoe beter in staat te zijn, gaf ik mij vrijwillig bij al de gevaarlijkste ondernemingen aan. Dan, verre van hier het begeerde te vinden, vond ik bij elk gevecht eer en roem, hetgene ten gevolge had, dat ik met eereteekenen en rangen beloond wierd. Echter hield mijn hart niet op, mij streng te pijnigen; en wat helpt een zoete wind om ons heen, als het van binnen stormt? Deze pijniging deed mij besluiten, mij aan den Vorst te ontdekken, waartoe zich, nu kortelings gelden, de gelegenheid aanbood. De Vorst mij de orde van moed en verdienste eigenhandig uitreikende, omdat ik in het laatste gevecht zijne goedkeuring wegdroeg, zoo vroeg ik eene audientie, die mij dadelijk werd toegestaan. Ik verhaalde alles naar waarheid. De Vorst antwoorde mij: „Generaal! gij zult morgen ten dezen opzigte mijne nadere schikking ontvangen;" en ook reeds den anderen dag ontving ik een' eigenhandigen brief van den Vorst, zijnde van dezen inhoud:

Aan

Aan den Generaal Martin!

Het streelt mij, dat ik het genoegen heb gehad, den generaal August Rolland eigenhandig een bewijs te hebben kunnen geven, dat het mij ten genoegen strekt, zijn' moed en zijne verdienste naar waarde te hebben beloonen; en ik benoem hem, ten blijke hiervan, tot Grootkruis der orde van trouw en dapperheid. Het streelt mij tevens, dat hij mij zijn hart geopenbaard heeft, en mij zijn vertrouwen heeft willen schenken; ook zal hij zich in het vooruitzigt, dat hij hiermede had, niet teleurgesteld zien, daar ik het mij tot eene eer reken, een' man in mijnen dienst te hebben, die alk een roover was. En daar hij, Generaal, zich eenmaals ophield in die Staten, die ik overwonnen heb, verklaar ik hem, met toestemming van alle Regtsinken, voor onschuldig aan de geringste misdaad, en tevens volmagt gevende, wanneer hij zulks begeeren zal, weder zijn' wettigen naam aan te nemen, echts hiervan kennis aan den Minister van oorlog gevende, en verder te berusten in de verzekering, at hij mijne toegenegenheid heeft; terwijl ik hem in e bescherming des Allerhoogsten aanbeveel, enz."

Na

„Nu kon ik," vervolgde de Generaal, „mij geene betere gelegenheid ten nutte maken, dan deze: ik veranderde mijn' naam, omdat ik eenmaal de deugd verzaakte; ftreng heb ik hiervoor geboet. Thans heeft God mij een oogenblik doen beleven, dat ik mij niet verbeeldde ooit te zullen zien geboren worden. Ik heb de liefde mijner ouders terug, en zal ook thans met plegtigheid mijnen naam weder voeren; dan, daar de fchok voor mijne ouders te ftark is, en zij rust noodig hebben, zoo kan ik hen die niet langer ontzeggen, en ik hoop, dat alle omftanders bij de verdere plegtigheden tegenwoordig zullen zijn."

Graffchrift,

ter

nagedachtenis van mijn' vriend R.

(ontzogen;

„Hier rust mijn waarde vriend, deze aard' te vroeg
„De man zoo als 't behoort; de roem van zijn geflacht."
Leest ieder menfchenvriend, en ftaakt met tranende oogen
Een zucht op dit zijn graf, 't geen hij als heilig acht.
De trotschheid kon dien vriend in 't minfte niet verheeren;
Al wat hij deed was goed; weldadigheid zijn vreugd:
En fchoon hij door elk een' zich daag'lijks zag vereeren,
Nooit vond de waan bij hem den voorrang boven deugd.
O, wand'laar! die deez' zerk met ftillen eerbied nadert,
Acht toch zijn waarde en deugd, wij hem een' zilten traan;
Sier met den krans, door u uit keurgebloemt vergaderd,
Kus 't zijn, zijn graf, en zeg: hij is ons voorgegaan.

Gehoorzaamheid.

*G*ij toch alle, jonge lezers!
*E*ert gewis *gehoorzaamheid.*
*H*eil dan u! wijst 't ondervinden
*O*ns haar doelwit klaar verspreidt.
*O*m regt vergenoegd te leven,
*R*oept zij u van verre toe:
*Z*oekt mij, en ik ben gevonden;
*A*ltijd blijft gij wel te moê;
*A*ch! wilt immer mij bewaren,
*M*ijn bezit is u veel waard.
*H*eil dan 't kind, die mij wil achten,
*E*n op mij met vreugde staart,
*I*mmer met oplettendheid,
*D*enkt aan 't woord *gehoorzaamheid.*

Het *veelbelovende* *KIND.*

Ach, riep Pietje, lieve moeder!
Wat vind ik het versje schoon,
Dat mij Karel gist'ren morgen
Ten geschenk heeft aangeboôn.
Ieder woord er in is zeker
Op de ware deugd gegrond;
Ja, ik wil het hoog vereeren
Tot mijn' laatsten avondstond.
'k Moet het ook van buiten kennen,
Eer de zon nog ondergaat;
Want gij zegt toch immer, moeder!
't Goede leert men steeds te laat.

„ 'k Zie met vreugde," zei de moeder,
„ Lieve Pietje! dat gij leert;
„ Maar zeg mij, hoe heet het versje,
„ Dat gij zoo opregt vereert?"
Ja, riep Pietje, beste moeder!
Zeker zult gij 't versje zien;
Ja, ik wil met vergenoegen,
U dat schoone versje bien.
't Stelt aan ieder kind voor oogen,
Die de deugd opregt bemint,
Dat men, door 't gehoorzaam wezen,
Niets dan ware vreugde vindt;
Dat gehoorzaamheid ons immer,
In wat tijdstip ook, verheugt,
En ons, zonder het te merken,
Leidt op 't ware pad der deugd.
Wie zou 't versje dan niet achten,
Dat ons toe het goede leidt?
Wie zou 't niet op 't hoogst vereeren,
Daar 't ons zoo veel vreugd bereidt?
Ja, ik wil 't van buiten kennen,
Eer de zon nog ondergaat;
Want ik denk aan moeders lessen:
't Goede leert men steeds te laat.

Gij wilt, zegt gij, lieve Pietje!
Eer nog de avond voor ons is,
't Mooi geschonken versje kennen? —
Maar ook de beteekenis
Moet gij trachten na te komen,
En ook zijn, als 't woord u zegt;
Want, bleef 't slechts maar bij het kennen,
O, dan bleeft gij de oude knecht.

Anekdote.

De Kardinal Campejus, of wel een ander groot Kardinaal, had op zekeren dag, met den Hertog van Modena wandelende, reeds over verscheidene onderwerpen met den Hertog, zoo niet gewist, toch over verscheidene reizen in gedachten van hem verschild. Wederom over eene zaak van veel belang redekavelende, was de Kardinaal het, even als te voren, met den Hertog ganseh niet eens; de Kardinaal vermeende van zijne zijde gelijk te hebben, en de Hertog wilde het van de zijne ook hebben. De Kardinaal trachtte den Hertog te overtuigen, en de Hertog wilde niet overtuigd wezen; hetwelk den twist zoo hoog deed rijzen, dat de Hertog tot den Kardinaal zeide: „Weet gij wel, Mijnheer de Kardinaal! dat uw vader niets anders was, dan mijns vaders varkenhoeder?" — „Ik weet dit zeer wel," antwoordde de Kardinaal in koelen bloede, „en ik houde mij verzekerd, dat, indien uwe Hoogheid de zoon van mijnen vader geweest waare, gij dezelfde bediening nog bekleeden zoudt."

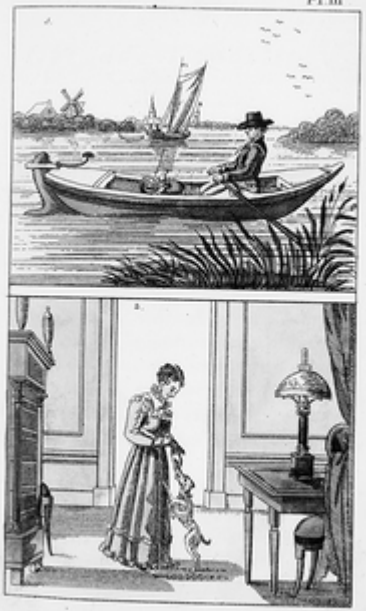

De

Geredde Vondeling.

(Pl. 3, Fig. 1.)

De visscher Barend was des morgens met zijn schuitje
Op 't meer, om, als altijd, zijn fulken na te zien.
Hij was een deugdzaam mensch en dan eerst regt gelukkig,
Wanneer hij hulp of troost zijn' evenmensch kon biên.
Deez' morgen was de vangst van visch hem niet voordeelig;
Maar van een and'ren aard bood zich iets voor hem aan;
't Ontwaarende, snelt hij derwaarts, om hulp te schenken
Aan 't kind, dat, buiten hem, wis niet meer zou bestaan.
Al roeijend langs den weg, ziet hij het kindje liggen;
Het schreeuwt en ligt geheel van alle hulp ontbloot;
Maar Barend had een hart, veel teed'rer dan de moeder,
Die 't arme onnooz'le kind van haren boezem stoot'.
Het kermt, hij neemt het op, en geeft het duizend kusjes,
En kussende en met vuur druk hij het aan zijn hart.
Ach! zegt hij, schrei niet meer, uwe ouders zijn gevonden;
Schrei toch niet meer, mijn kind! thans eindigt al uw smart:

Ik ben uw' vader, en mijn vrouw is uwe moeder;
'k Ontvang u als mijn kind, ja, als mijn' lieven zoon;
't Ben trotsch hierop, en dank, dat ik u heb gevonden
Ja, dank den hemel, dat gij mij wordt aangeboón. –

En de onde Barend legde 't kindje voor zich neder.
Nu roelt hij over 't meer, en was zoo blij' te moé,
Dat naauw'lijks zijne vrouw van ver hem aan zag komen
Of hij riep haar met vreugd, met vergenoeging toe:
Ik heb een buit, door God ons zeker toegezonden,
Een kind, dat ouderloos om onzen bijstand smeekt;
Ik moet ook, lieve vrouw! dit kind mijn zoontje noemen
Wijl reeds mijn hart zoo sterk ten zijnen voordeel spreekt

Hij reikt zijn vrouw het kind; het geeft een vriend'lijk
(lachje
Zij drukt het aan haar hart, en zegt: mijn lieve kind
Lach vrij en schrei niet meer, gij hebt op 't heug'lijk heden
Een' vader, die u vond, een moeder, die u mint.

***

Dankbaarheid, zoo hoog geacht,
Wordt van ieder kind verwacht.

(Pl. 3, Fig. 2.)

Kom hier, Leije! -- kom hier, Leije! -- riep de kleine Karolina, kom hier, mijn hondje! zie daar een stukje brood. Ziet, wat is hij gehoorzaam! nimmer blijft dat lieve beestje weg, als ik het roep, al heb ik ook niets, om hem te kunnen geven; maar ook roep ik hem nimmer, om hem het geringste kwaad te doen, -- neen, hieraan heb ik mij nog nooit schuldig gemaakt; maar ik heb integendeel steeds de lessen, mij door mijne ouders gegeven, trachten na te komen; want vader en moeder zeggen: het kind, dat in staat is, een beest te mishandelen, heeft geen goed hart; en het zoude mij oneindig veel verdriet baren, bijaldien ik voor zulk een kind doorging; neen, ik wil het mij tot den aangenaamsten pligt maken, de lessen mijner ouders te volgen, om ook eens, even als zij, een goed hart te hebben, en aldus een goed mensch te worden.

Gij ziet, lieve jeugdige lezers! dat bij dit lief meisje, hoewel nog zeer jong zijnde, reeds de grond is gelegd, om eenmaal een wezenlijk goed mensch te worden. Zij eert hare ouders, en volgt aldus Gods bevel en de wet des Heeren:

Gij zult uwe ouders ned'rig eeren,
Opdat uw God, die eeuwig leeft,
Uw dagen gunstig moog' vermeêren
In 't land, dat zijne hand u geeft.

Door de lesſen, haar dagelijks gegeven, te onthouden en na te komen, ontkiemt reeds in Karolina de stelling van de deugd te willen beminnen; en de wijl haar de mededeelzaamheid, als eene hoofddeugd in den mensch, ten sterkſte door hare ouders wordt aangeprezen, verzuimt zij geen oogenblik, zich ook die goede hoedanigheid eigen te maken; zoo als gij haar hier ziet, bezig, het van hare boterham besparde stukje aan Lotje te geven, die voor ieder' bete brood kwispelstaart, en tegen haar' schoot opspringt, even als wilde zij zeggen: ik dank u, voor dat gij mij zoo gulhartig onthaalt. – Dit voorbeeld, ons door een redeloos dier gegeven, immers een weinig doordenkende, moet ook ons aansporen, niet alleen het voorbeeld

beeld van dankbaar te zijn te volgen, maar het te overtreffen.

Door het gesche nste is u slechts een flauw denkbeeld der dankbaarheid voor oogen gesteld: maar ik weet ook immers, dat men trachten moet, u door geene vervelende lesſen te kwellen, en neem dus, zoo veel mij eenigzins doenlijk is, die voorbeelden bij de hand, welke u kunnen streelen, en u onbemerkt brengen tot dat punt, dat ook in uwe harten de grondlegging der deugd voortplant; opdat gij allen eenmaal, in wat betrekking ook, nuttige leden der maatschappij moogt worden. Dankbaarheid u steeds te herinneren en te doen erkennen, was mijne bedoeling; en voedt gij eenmaal de gedachten, die Karolina omtrent alles, wat dankbaarheid is, koestert, dan, ja dan zal de deugd, dat puik der sieraden, reeds vroeg in uwe jonge harten ontkiemen, en bij voorduring de schoonste vruchten aan dezelve schenken.

LES.

Matigheid is voor de jeugd
Ook een takje van de deugd.

Het voorregt

der

Wetenschappen.

Twee buren, inwoners van eene en dezelfde stad, zich in een gezelschap bevindende, geraakten in een hevig verschil; de een was in een' zeer behoeftigen staat, maar eerlijk, deugdzaam en geleerd in alle deelen; de ander daarentegen was een rijk man, maar alles behalve deugdzaam en verstandig, veel minder geleerd; doch, rijk zijnde, beschouwde hij zich boven elk een' te kunnen verheffen, welke zich niet, even als hij, met tijdelijke vermogens rijkelijk bedeeld zag; en dit ging zelfs zoo verre, dat hij, waar hij zich ook bevinden mogt, immer den voorrang in alles wilde hebben, en zelfs zeer toornig werd, wanneer niet elk een in het gezelschap, waar hij zich bevond, de vlag voor hem streek. Deze eisch was van zijnentwege zoo onbillijk als onverstandig; want waartoe rijkdom te eeren, als de bezitter des rijkdoms re-

redelijke denkvermogens ontbreken? Gewis zullen mijne jonge lezers dit niet redelijk vinden, en ook geen' lof toezwaaijen, -- en ook ik voor mij keur dit ten hoogste af; en even zoo als ik het gedrag des rijken hoogst berispelijk vind, vonden het ook vele regtschapene menschen.

De rijke buurman, een verwaande gek zijnde, en zich steeds willende doen gelden, kreeg weldra weder verschil met den armen verstandigen man; hetwelk tot de volgende flecht geplaatste verwijtingen, van de zijde des rijken, gelegenheid gaf, dat de rijke den behoeftigen op een' bitsen toon toevoegde: „Gij acht u al vrij wat hoog; maar zeg mij, houdt gij wel eens opene tafel? Roemt wel iemand de kieschheid der spijzen, die gij uwe vrienden voordient? Uwe kleederen zijn immers in het midden van den zomer gelijk aan die, welke gij in het barre van den winter draagt. En ziet men u heeren wijsgeeren niet doorgaans op de bovenste verdiepingen wonen, ja, zelfs dikwerf op vlieringen? Hebt gij lijf bedienden? -- Wat toch heeft het algemeen voor met van menschen, zoo als gij? Ik voor mij heb er zeer weinig crediet voor, en houde den man, die, met zijn geld en door zijne pracht, een' ander' zich overtreffen kan, voor een onnut mensch in de maat-

schappij. Wij," vervolgde hij, „wij doen door ons vermaak den kunstenaar leven; de koopman ziet zijn voorspoed door ons bepaald; kortom, wij verschaffen dagelijks bezigheden, zoo wel aan den kleedermaker, als aan diegene, welke kleederen dragen, als ook aan menschen, dien het belagchelijke kan behagen, om zich, door fijne vernuften, (zoo als ik vooronderstel, dat Mijnheer vermeent te zijn,) niets beduidende penneruchten te laten aanbieden, met welke eer zij dan overal prijken, en slechte boeken meer dan een met goede munt betalen."

Dit gezegd hebbende verliet de rijke weetniet der armen kundigen man; maar het duurde niet lang, of de zwijger zag zich, wegens het door den rijken, maar dommen, mensch aangehaalde, rijkelijk gewroken. Een fel woedende oorlog drong weldra door tot de sluiten, en zelfs tot de stad, waar beide geburen woonachtig waren. De stad, stormenderhand ingenomen zijnde, werd weldra eene prooi der vlammen en der verwoesting, zoo dat ook de beide huizen van den rijken en den armen voor het overal woedend en vernielend vuur moesten bukken, hetwelk alzoo aanleiding gaf, dat de rijke en de arme nu gelijk stonden, dewijl zij beide niets meer, dan hun leven, ge-

gered hadden. Maar nu ontving ieder hunner de beloo-ning naar hunne verdiensten. Zij dwaalden beide op het land om; de gewezen rijke gek konde nergens eene schuilplaats vinden, en werd overal verscht; maar de wijze arme man vond vrienden, en werd, doordien men hulde aan zijn verstand deed, met geheel zijn gezin gelukkig.

Zoo werd 't geschil beslecht,
dat beider aarmst baarde.
Men lagcht met zottenklap!
de wijsheid heeft haar waarde.

Op de

Verjaring

van mijne

*lieve Moeder, Mejufvrouw M**

Moeder! zou 'k den dag niet vieren,
Waarop gij geboren zijt;
Met geen blijken u thans sieren
Van mijn liefde, van mijn vlijt?
Neen, gij kunt gewis verwachten,
Dat 'k mijn pligt thans wil betrachten.

't Geeft geen roem, te zijn gesproten
Uit een' Vorst, hoe groot hij zij;
Maar een M's huw'lijkslooten
Staat het roemen dubbel vrij:
Want wij roemen, bij het lezen
Van uw lof, uw' kroost te wezen.

Blijf bevrijd van tegenheden;
Vergenoeging zij uw deel;
Altijd vind' g' op uwe schreden
Waar geluk zoo rein als eêl!
Zonder dit heeft toch deze aarde
Niets volkomens, niets van waarde.

Moeder! mogt het God behagen,
Dat gij nog zeer lange leeft,
En dat g' immer roem moogt dragen
Op uw kroost, 't welk nu reeds beeft,
Dat gij veel te vroeg moogt sterven,
En uw daarzijn dus zoo derven.

Heil! ja heil met uw verjaren,
Dierb're leidster mijner jeugd!
God wille u nog lange sparen!
Dit schenkt mij de grootste vreugd:
Ja, ik smeek u, Albehoeder!
Spaar mij lang mijn lieve moeder.

Dit 's mijn wensch; zag 'k dien verhooren,
Dan was aan mijn hoop voldaan;
O! dan kon geen vrees mij floren,
Mijn gebed was toegestaan;
En 'k zou steeds met geestdrift roemen,
Dat ik mij uw' zoon mag noemen.

De

Twee Broeders.

Willem en Henderikus waren twee broeders, die elkander wezenlijke ongeveinsde broederliefde toedroegen; maar, even als het gemeenlijk gaat, ging het ook hen beiden, namelijk, dat zij wel eens in gedachten verschilden, en het maar zelden eens werden, voor dat vader er zich mede gemengd had, en aan een' van beiden, of ook wel eens aan beiden, het ongelijk had aangetoond. Dit weder het geval zijnde, en zij hevig te zamen krakeelende, trad hun vader de kamer in. Dadelijk waren zij beide stil.

Vader.

Ik bespeur, dat er weder twist tusschen u beiden ontstaat; hoe is het mogelijk, dat twee broeders immer te zamen krakeelen en dat meestal om eene niets beduidende oorzaak?

Willem.

Neen, vader! het is wel om eene veelbeduidende oorzaak.

Henderikus.

Zeker is het: maar Willem wil in alles, de oudste zijnde, ontzien worden.

Willem.

En Henderikus wil, de jongste zijnde, in alles toegegeven worden.

Vader.

Beide hebt gij mij nu de oorzaak reeds gezegd.

Willem en Henderikus, *te gelijk.*

In 't geheel niet, vader! het was, omdat....

Vader.

Niet te gelijk; maar laat mij eens uitspreken. Henderikus zegt, dat Willem, de oudste zijnde, immer wat ontzien wil worden; daarentegen wil Henderikus, als jongere, wat toegegeven hebben. Als dit nu met verstand geschiedde, dan verbeeld ik mij, dat er in het geheel geene reden van twist, of ten minste maar zeer weinige malen onaangenaamheden tusschen u zouden ontstaan; maar ter zaak! wat vermeent gij, Willem! dat het ongelijk van uw' broeder is?

Willem.

Wel, vader! Henderikus wil, als wij te zamen spelen, immer het meeste zijn; bij voorbeeld: nu speelden wij, dat ik een Overste en Henderikus mijn knecht was, die een zwaar valies droeg; toen had hij eerst tegen het dragen van zulk een' zwaren mantelzak, en daarna wilde hij Generaal wezen, en ik zoude een rekruut zijn.

Vader.

Nu is het aan u, Henderikus!

Henderikus.

Dat is zoo, als Willem zeide; en mij dunkt, vader! dat, wijl ik knecht van een' Overste was geweest ten gevalle van mijn' broeder, hij op zijne beurt, ten gevalle van mij, wel rekruut van een' Generaal had kunnen zijn.

Vader (*lagchende*).

Ik moet om uw' belangrijken twist lagchen; en hoe klaarder gij beide mij de oorzaak er van voor oogen stelt, hoe klaarder ik zie, dat ik gelijk had, u te zeggen, dat, als de oudste, meer verstand dienende te moeten hebben, zijn' broeder, die jonger is, wat toegaf, en de jonger broeder dit erkende, en ook uit dien hoofde eene andere reis aan zijns broeders

ders verlangen voldeed, dan zouden, volgens mijne gedachten, dergelijke twisten niet meer ontstaan; en in dit eene geval lag de toegevendheid van weerskanten hierin opgesloten: Willem had Henderikus een' ligteren mantelzak moeten laten dragen, daar alleen dit het was, waar hij tegen had, of tevreden moeten zijn, dat hij rekrut was van den Generaal; maar daar beide hunnen zin volbragt wilden zien, en dien echter geen van beiden wilde uitvoeren, besloot men liever, eenen op niets gegronden twist te ontsteken, dan van den een' of anderen kant iets toe te geven. Bij de eerste gelegenheid zal ik u verhalen, wat kwade gevolgen voor u beiden hieruit kunnen voortvloeijen.

Dit zeggende, verliet de vader de kamer; de beide broeders stonden sprakeloos, schaamden zich, om een niets beduidend iets te hebben gewist, en, elkander omhelzende, beloofden zij, nimmer weder elkander onaangenaamheden te zullen aandoen.

De
Verkeerde Belooning.

Lieze.

Lieve moeder! 'k mag niet zwijgen,
't Ligt mij veel te zwaar op 't hart;
Zweeg ik, 'k mogt bestralling krijgen,
En dit baarde u zeker smart.
Maar 'k wil 't liefst u toch niet zeggen,
Ach neen, moeder! 'k zwijg maar stil;
Want gij zoudt mij wederleggen,
En dus zwijg ik.....

Moeder.

Liezel ik wil,
Dat gij mij zult openbaren,
Wat u zwaar ligt op het hart:
Wil mij uw verdriet verklaren,
Moeder deelt in Lieze's smart.

Lieze.

'k Moet de waarheid u dan melden;
Maar veracht toch Betje niet;
Want zij komt reeds hier zoo zelden,
Ligt, dat gij haar gansch verliet.
Betje heeft ons jonge duifje,
Gist'ren moegen doodgetrapt,
En toen nam zij 't bij haar kuifje...

De vader (*tokomende*).

Lieze heeft dan weêr geklapt?
Lieze kan mijn kind niet blijven,
Zij is vriend noch anders waard;
'k Mag haar in het kwaad niet stijven,
Wijl zij, die haar mint, niet spaart.
Betje heeft, ik moet het zeggen,
Door hare onvoorzigtigheid,
Dit is niet te wederleggen,
't Duifje zijnen val bereid.
Maar nu, Lieze, daarentegen,
Had haar taak niet afgedaan;
Betje, met de zaak verlegen,
Biedt haar' hulp haar nichtje aan.

Nu zegt Lieze: wil gelooven,
Dat ik nooit van 't duifje spreek;
En terstond loopt zij naar boven —
O, hoe slecht is deze streek! —
Gaat het aan Mama vertellen,
En haar nichtje, dus beloond,
Die haar vrij van angst kon stellen,
Wordt voor 't helpen zoo bekroond.
'k Vraag, hoe kan het moog'lijk wezen,
Dat men toch zoo slecht bestaat,
En wij niet het onheil vreezen,
Dat steeds volgt op al het kwaad?

De jonge

Frederik Darlemout,

of het

vreugdevol wederzien.

De Heer Darlemout, een man zijnde, die kunsten en wetenschappen hoog waardeerde, trachtte zijne beide zonen, reeds in het prilste hunner jeugd, hiervoor ook smaak in te boezemen; maar hij bespeurde weldra, dat de oudste zoon meer genegenheid voor den koophandel had, en besloot, hem hiertoe op te kweeken; en mislukte hem zijn voornemen met zijn oudsten zoon, integendeel was zijn jongste zoon immer aan de studie gehecht, en sleet de hem overblijvende ledige oogenblikken met het nasporen der kunsten, en het leeren kennen van groote mannen, hetwelk ook ten gevolge had, dat hij zich weldra met roem en lof bekroond zag en, reeds zeer jong gepromoveerd zijnde, de akademie verliet.

Op zekeren dag, dat de Heer Darlemout met beide zijne zonen eene wandeling deed, zeide hij tot den jongsten: „Frederik! gij hebt uwe studiejaren met nut doorgebragt, en plukt reeds de bloemen van uwen ijver; maar mij dunkt, dat het u dienstig zoude zijn, ter uitbreiding uwer kennis, ook vreemde landen te bezoeken." — „Gaarne, vader!" riep Frederik, „neem ik uw aanbod aan; lang heb ik de gedachte gekoesterd, u dit voorstel te willen doen, gij komt mij hierin voor, en dus is aan mijn' wensch voldaan." — „Wel nu," hernam de Heer Darlemout, „het verheugt mij, dat zich juist ook hiertoe de beste gelegenheid opdoet: uw broeder is bezig, een goed bezeild schip naar *Genua* te bevrachten; dit is eene landstreek, waar zich voor uwe nasporingen vele voorwerpen zullen opdoen; mij dunkt, het was niet kwaad, deze reis te ondernemen; gij bemint alle groote mannen, wel nu, gij zult bij den eersten voet, dien gij in een vreemd gewest aan land zet, dit te *Genua* kunnen doen." — „Ik weet, (vlei de jonge Darlemout zijn' vader in) wien gij bedoelt, het is het Vaderland van den vermaarden ontdekker van *Amerika* Christoffel Columbus."

Nu wandelden zij huiswaarts. Men maakte toebe
reidselen tot eene goede uitrusting, welke weldra ve
vaardigd was. Het schip lag bevracht en zeilree; v
der, broeder en een aantal bloedverwanten en vriende
geleidden Frederik naar boord. De scheepskapite
wachtte zijne gasten op, en een luisterrijk feest de
hen eerst laat in den nacht, na een hartelijk afsche
van Frederik genomen te hebben, scheiden.

Den anderen dag woei de wind nog uit het ooste
de kapitein besloot, het anker te ligten. De stukk
werden gelost. Frederik bragt zijn Vaderland zij
laatsten groet toe, en begaf zich in de kajuit, o
een journaal aan te leggen, waarin hij alle hem overk
mende merkwaardigheden wilde aanstippen, toen, t
eenigen tijd, de kapitein bij hem in de kajuit kwa
en hem kennis gaf, dat zij in volle zee waren, he
tevens een doosje overhandigende, hetwelk Freder
opende, en waarin hij een horologie vond, met e
briefje, den volgenden inhoud bevattende:

„Laat immer dit horologie u gezelschap houde
„en u bij iederen *tik* herinneren, dat gij eene n
„doet, om wetenschappen te vergaren; maar nie
„(zoo als velen doen) te denken, uit het oog u
„

„ouders zijnde, iets te mogen ondernemen, dat u
„schadelijk zoude zijn, en mij in het graf storten
„zoude."

Uw vader

Darlemont.

Frederiks vader had dit doosje den scheepska-
pitein ter hand gesteld, om het, zoodra zij in volle
zee zouden zijn, zijn' zoon te overhandigen. Frede-
rik beloofde zijns vaders les na te komen, en stak het
horologie bij zich, dat hem niet weder verliet.

Een' geruimen tijd gezeild hebbende met een' zeer
voordeeligen wind, begonnen zij allengskens de Mid-
dellandsche zee te naderen, aan welke zee *Genua* ge-
legen ligt, toen zich een hevig woedende storm op
het strengst liet gevoelen, waardoor zij genoodzaakt
waren, de ruimte te kiezen. De storm bedaard zijnde,
wendden zij den steven weldra weder naar land; dan,
waren zij de gevaren van den storm ontkomen, veel
grootere stonden hen te wachten. De nacht zeer duis-
ter zijnde, zagen zij zich weldra door een' Algerijn-
schen roover gecënterd, en de manschappen, die zich
verdedigen wilden, zag men weldra de hoofden met
kromme turksche klingen geklieft, en de overigen

werden als slaven in ketenen geklonken, waaronder ook Frederik, niets meer overig hebbende, dan zijn horologie, hetwelk hem gelukte, zoodanig te verbergen, dat hij het behield.

Na eenigen tijd met het roovers schip gezeild te hebben, hoorden zij het anker vallen. Kort daarop werden zij naar land gebragt en als slaven verkocht. Frederik werd door een' achtenswaardigen man gekocht, welke zeer veel naar zijn' vader geleek, en die hem in het Engelsch aldus aanſprak: „Het lot maakt u tot mijn' slaaf; maar het zal van u afhangen, het gewigt uwer ketenen niet te voelen." – „Ach," riep Frederik uit, „mijn meester! ik heb mij niet bedrogen; gij gelijkt in alles naar mijn' vader." Nu namen de ongelukkige slagtoffers afscheid van elkander, en ieder volgde zijn' nieuwen meester.

„Hoe is uw naam?" vroeg de Heer aan Frederik; en dit vernomen hebbende, vroeg hij, toen zij te huis waren gekomen: „bezit gij ook eenige bekwaamheden?" en ook deze vernomen hebbende, hernam hij: „dan wensch ik mij geluk met uw bezit. Ik heb twee zonen, die juist zulk een' man, als gij zijt, moeten hebben, om hun verstand en hart te vormen. Zie, Frederik!" vervolgde hij, „gij zijt mijn' slaaf niet meer;

meer; echter onder deze bepaling: gij blijft mijn lijfeigene, opdat gij mij niet meer verlaat, en zijt mijn derde zoon. Mijne kinderen zullen u liefhebben, mijne slaven u bedienen; maar tracht mij nooit te ontvlugten: want dan zoude mijne gramſchap geene palen kennen, en ik zou mij wreken, door u zoodanig te kwellen, dat gij dagelijks duizend dooden sterft." – Hoewel Frederik alles had willen missen, om vrij te zijn, moest hij toch van twee slechte zijden eene kiezen; hij trachtte zich dus in zijn lot te schikken, en zocht gelegenheid, een' brief naar zijn Vaderland te krijgen; maar ook dit moest hij weldra geheel opgeven.

Nu had hij het geluk, na eenige jaren, de opvoeding der beide zonen van zijnen meester tot algemeene tevredenheid te voltooijen, en nu maakte hij zich die gelegenheid ten nutte, om zijne vrijheid te verzoeken. „Neen," antwoordde hem zijn meester, „denk daar niet aan zoo lang ik leef; want gij zijt mij onmisbaar: maar sluit ik mijne oogen, dan zijt gij vrij en zult niet onbeloond naar uw Vaderland terugkeeren, en, gelijk ik hoop, van tijd tot tijd een oogenblik aan de nagedachtenis wijden van den Afrikaan, die u als zijn kind bemint."

Ruim dertig jaren verliepen er, eer Frederik meester stierf; en daar dit op het onverwachtst plaats had, waren niet een zijner zonen hierbij tegenwoordig; alleen Frederik was hier met eenige slaven bij. De, daar te lande gebruikelijke, ceremoniën volvoerd zijnde, en den overleden' de laatste eer toegebragt hebbende, overhandigde de oudste zoon van den Afrikaan Frederik zijn' vrijbrief, en zoo vele kostbare geschenken, dat hij zich als een rijk man konde beschouwen. Het schip gereed zijnde, dat hem naar Engeland zoude brengen, nam hij afscheid van de zonen zijns meesters, en dankte God, dat hij zijne vrijheid terug had.

De kapitein van het schip, bij Frederik komende, zeide tot hem: „Mijnheer! ik heb uwe rampen vernomen; maar zeer wonderbaarlijk is het, dat wij eerst te *Genua* moeten zijn, om eenige goederen te lossen, en dat dit juist de plaats is, waar al uwe doorgestane kwellingen hunnen oorsprong namen, hoewel wij hopen, dat het ditmaal gelukkiger zal eindigen." Dit had ook plaats. Zij kwamen zonder eenig voorval voor *Genua* voor anker; dadelijk werd de boot uitgezet, en Frederik begaf zich naar den wal. In een logement gekomen zijnde, liet hij iemand om-

bieden, die hem de voorhanden zijnde merkwaardigheden zoude doen zien. Des avonds ging hij naar den Schouwburg, en zag een fluk spelen, waar twee broeders elkander wedervonden. Ja, dacht hij bij zich zelven, mijn vader zal wel dood zijn; mogt ik slechts mijn' broeder wedervinden! en nu trok hij juist zijn horologie uit den zak, om te zien, hoe laat het was. Een Heer, achter hem staande, hetzelve ziende, riep uit: „God! is het mogelijk? dit is Frederiks horologie." Juist viel het scherm. „Ach!" vervolgde de vreemdeling, „zeg mij, Mijnheer! hoe komt gij aan het horologie van mijn' broeder? of kunt gij mij eenig nadigt van hem geven?" — „Hoe, Mijnheer!" zeide Frederik, „uw broeder! Zijt gij dan Jaques Dardemout?" — „Ja!" antwoordde deze. — „Kom dan aan dit hart, dat voor hem alleen klopt, kom aan het hart van uwen broeder Frederik!" — De menigte, welke zich in de koffijkamer, waarheen zij zich begeven hadden, bevond, stond sprakeloos bij dit aandoenlijk tooneel; en hunne zinnen een weinig terug gekeerd hebbende, verhaalde Frederik zijn' broeder eene schets van zijne lotgevallen. Ook zijn broeder verhaalde hem, dat hun vader, de tijding van het komen van het schip vernomende, een aanval van be-

roerte had gekregen en gesloven was. „Toen besloot ik," vervolgde hij, „mij naar *Genua* te begeven, om, ware het mogelijk, iets te vernemen; deze poging mislukkende, kreeg ik kennis aan een deugdzaam meisje, dat mij beminde; ik beminde haar wederkeerig, en weldra verbonden ons de heilige banden van een gelukkig huwelijk. Maar nu niet langer hier getoefd; zie met mij naar mijne Elizabeth, die u zusterlijk aan haar hart zal drukken; en daar zullen wij het verbond slaiten, om elkander nimmer weder te verlaten."

Pl. xv

De

Geredde Onschuld,

of

deugd beloond.

(Pl. 4.)

Karel had bei zijne ouders,
Nog jong zijnde, verloren,
En moest dus naar het weeshuis,
Hadden zijn oom en tante
Hem niet tot zich genomen.
Hij ging dus ook ter schole,
En leerde zeer goed schrijven,
Het lezen, en ook 't rek'nen,
En zelfs verscheiden talen;
Kwam daarna op de studie
Om Predikant te worden;
Had hierin kunnen slagen,

Was oom, en daarna tante,
Niet spoedig overleden:
Want nu was 't lot van Karel
Ook dadelijk besloten.
Er bleef van oom en tante's
Nalatenschap niets over,
Dan 't geen volstrekt moest dienen,
Om schulden te betalen.
Dus moest dan de arme Karel
De studie weer verlaten,
En kon zich niet bepalen,
Hoe 't dag'lijksch brood te winnen.
Als ambachtsman te werken,
Hiertoe had hij geen kunde;
En om dit nog te leeren,
Was hem ook niet wel doenlijk.
Alzoo, dat, om te leven
Hij zijn goed moest verkoopen;
Maar ook dit had een einde,
En Karel was rampzalig;
Dorst niemand bijstand vragen,
En kon die niet ontberen;
Ja, raakte twijfelmoedig,
Toen -- God de hand hem reikte.

Zijn

Zijn lot al overdenkend,
Hoort hij om bijstand roepen.
Hij spoedt zich derwaarts henen,
Springt over heg en struiken,
En ziet een jong'ling liggen,
Die weenend aan een' roover
Luid smeekt om lijfsgenade;
Maar alle zijne tranen
En smeekingen zijn tevens
Niets afdoend bij den roover;
Doch Karel treedt manmoedig
Den trotschen roover nader,
En werpt met reuzenkrachten
Hem in het stof ter neder;
Verlost, met ware vreugde,
Hierdoor een' braven jong'ling,
Die hem met schreijende oogen
Aan 't blijde hart mag drukken.
„Nu zijt gij vrij," zegt Karel,
„Keer nu tot uwent weder!" --
„Neen!" roept nu de gered de,
„Gij moogt mij niet ontvlieden;
„Maar met mij huiswaarts keeren.
„Ik weet, wat felle rampen

„Uw'

„ Uw' ed'len boezem drukten,
„ En moet mij nu reeds schamen,
„ Dat ik mijn' ed'len redder
„ Niet reeds mijn hulp kwam bieden;
„ Maar nu zult gij mij volgen,
„ Ja volgen naar mijn' vader;
„ 'k Zal hem uw' daden melden,
„ En u naar waarde loonen."

Nu gingen zij te zamen
Naar Ferdinand zijn' vader.
En traden in de kamer,
Met hand in hand gesloten.
Hier ziet gij mijnen redder!
Riep Ferdinand van verre,
Dit is de brave Karel,
Die iedereen verstootte;
Maar ik, ja ik, mijn vader!
Smeek u, hem te beloonen;
Want zoo veel deugd, als hij heeft,
Kan ik u niet beschrijven;
Genoeg, ik ben mijn leven
Aan hem geheel verschuldigd.

Iets aan mijne jonge lezeressen in 't bijzonder.

Door de huiselijke dingen,
Die in veelheid u omringen,
Wordt mijne' aandacht schaars bepaald;
Maar zeer ernstig bij de maald.

O! haar nut is hoog te roemen,
Ja op een' dag niet te noemen;
Dat klein werktuig, hoe gering,
Is een overdierbaar ding.

't Kan u som bij som vergaren,
Doet dus som bij som besparen;
En daar ligt voor 't huisgezin,
Een zeer groote zegen in.

Vraagt uw moeders, mijn vriendinnen!
Wat de maald niet uit kan winnen;
En gij hoort van haar gewis,
Dat dit onnadenk'lijk is.

'k Bid u, houdt dit in gedachten:
Wat een meisje ook hoog moge achten,
Dit gefchiede altoos bepaald;
Maar oneindig hoog de maald.

De

Vergiftiging

zonder voornemen.

(*Eene ware gebeurtenis.*)

Zeker welgeſteld burgerman, dien ik Adolf zal noemen, had een huis gehuurd in de ſtad A..... en beſpeurde weldra, dat de muizen er zich in menigte in bevonden. Zijne vrouw was hem ſterk aan, om eene kat te nemen; maar hij vooronderſteide, dat de muizen in eene al te groote menigte in het huis waren, om die door eene kat te kunnen verdrijven, en beſloot dus, kraanoogen hier en daar te ſtrooijen,

en dit had ook, wat de muizen aanbetreft, een goed gevolg; maar, hemel! wat waren de gevolgen van deze vergiftiging? Eene arme arbeidster, welke het huis schoonmaakte, ziet in den hoek eener kamer een stuk roggenbrood met boter liggen, steekt het in haar' zak, met voornemen, om het haren kleinen jongen te geven. — Des avonds te huis komende, lag het kind reeds te slapen; maar hem het stuk brood als eene lekkernij willende toedienen, omdat het dik met boter bestreken was, roept zij hem wakker; dan, helaas! om zijne ontwaking door eene eenwige sluimering te zien vervangen. — Jantje! Jantje! riep de moeder, ontwaak, mijn kind! moeder heeft een stuk brood met veel boter er op. Het kind ontwaakt, grijpt met drift naar het hem aangeboden en verslindt het met eene gulzigheid, waarvan geen voorbeeld was, en sluimert weder in; maar nauwelijks had hij twee uren geslapen, of hij wordt ijlhoofdig wakker, woelt heen en weder door het bed, en eer men hem de geringste hulp kon toebrengen, was hij niet meer. Nu zijn de ouders van het kind treurig, rukken zich de haren uit het hoofd, en weten niet, dat het de moeder (onschuldig) toch den dood heeft doen ondergaan.

Mij-

Mijne jongdige lezers zien, dat, wanneer men gift voor ratten of muizen neder wil leggen, dit met de grootste behoedzaamheid moet plaats hebben, en men die, die in huis zijn, er van verwittigen, en het bijd zoo doen moet, dat kinderen het niet kunnen nareren; want anders zouden zij ligtelijk een slagtoffer en onbedachtzaamheid, en oorzaak van de jammerlijkste wellingen kunnen worden.

GE-

Gesprek

tusschen

een' vader en zijn' zoon.

—☆—

De Heer B* zich, met zijn' zoon, van den Haag naar Amsterdam begevende, kwam te Leiden aan. Genoodzaakt zijnde, de stad door te moeten loopen, om zich in de trekschuit te begeven, ten einde naar Haarlem te reizen, moest hij het huis voorbij, waarin, voor bijna 250 jaren geleden, de Burgemeester van der Werf woonachtig was. Hij bleef eenige oogenblikken voor hetzelve staan, en zag het met aandacht aan, en toen vervolgde hij zijnen weg, tot dat hij aan de schuit kwam, waarvan hij te voren de roef had doen afhuren. Nu vroeg zijn zoon hem: wat de reden was, dat hij met zoo veel opmerkzaamheid een huis had aangezien? — En dit gaf aanleiding tot het volgende gesprek:

Vader.

Het verheugt mij, mijn zoon! dat dit aan uwe oplettendheid niet ontsnapt is. Het huis, dat ik met meer opmerkzaamheid aanzag, is het huis, waarin de Burgemeester van der Werf in den jare 1574 woonde.

Zoon.

En is dit huis dan meer aanzien waardig, omdat er een Burgemeester in gewoond heeft, dan hetgene er nevens staat, daar veelligt (hoewel geen Burgemeester) toch ook een eerlijk man in gewoond kan hebben?

Vader.

Neen, verre van daar; gij kent uw' vader genoeg, om tot dit bestaan niet in staat te zijn. De waardijk arme mensch, die godsdienst, deugd en eer bemint en beoefent, is mijn broeder; en de Vorst, die naar eed en pligt handelt, wijkt zeker ook van dit spoor niet af, en is dan ook mijn broeder; ik stel hen dus beide gelijk: want slechts hier op het ondermaansche geeft rang en geboorte onderscheid tusschen de menschen; maar hier namaals, waar wij alle voor den Koning der Koningen zullen verschijnen, daar, ja daar is de Vorst en de arme mensch, en zijn wij alle gelijk.

Zoon.

Zoon.

Daarom juist, beste vader! verwondert het mij, d
gij het huis aanzagt, waarin voorheen een Burg
meester woonde, die immers dan ook niets meer wa
dan zijne andere stadgenooten.

Vader.

Dit geschiedde ook enkel uit deze oorzaak: Va
der Werf was in den jare 1574 Burgemeester d
stad Leiden; in welks wijnmaand het beleg der Spa
jaarden ten tweedemale plaats had. De hongersnoo
was reeds zoo hoog gestegen, dat paarden-, honden
en kattenvleesch als eene lekkernij beschouwd werd.
De hongersnood nam dermate toe, dat eenige inwo
ners, door den hongersnood gedreven, zich tot Va
der Werf wendden, om de regering tot de overgan
te dwingen; waarop hij zich tot de menigte keerde
zeggende: „Burgers! spijs kan ik u niet geven; mij
snijdt mijn ligchaam aan stukken, verdeelt het onde
u en eet het op; doch tot de overgave stem ik nooit.
Waarop de misnoegden met schaamte vertrokken, te
dat de goede altijd wakende God uitkomst gaf, d
Leiden ontzet werd.

Zoon.

Nu begrijp ik, vader! waarom gij dat huis juist
boven anderen, met zoo veel aandacht aanzagt.

Vader.

Laat mij eens hooren, of gij het geraden hebt?

Zoon.

Ik weet, vader! dat gij geen' Burgemeester boven
een' ander' uwer medemenschen verheft; maar dat gij
dezen waardigen man eene buitengewone achting toe-
draagt, omdat hij getoond heeft, een' opregten Vader-
lander te zijn, die liever zich zelven opofferde, dan in
zijn' pligt te wankelen.

Vader.

Juist gedacht! dit is mijne bedoeling ook. In wat
stand de mensch zich geplaatst vindt, moet hij steeds
trachten zijn' pligt na te komen. Wij hebben in onze
Vaderlandsche geschiedenis meer voorbeelden van man-
nen, die eene vastheid van karakter hadden, die, in
welk geval ook, niet aan het wankelen was te brengen.

Zoon.

Maar zijn het altemaal mannen, die zulke uitstekende
verdiensten hadden, vader?

Vader.

Neen, gansch niet; ook van vrouwen van onwan-
delbare trouw en moed maakt de geschiedenis gewag.
De fiere Kenau Hasselaar stelde zich, in het be-
leg van Haarlem, dat in 1572 een' aanvang genomen
heeft,

heeft, aan het hoofd van driehonderd vrouwen, e
had meer dan eens den moed, om tegen den vi
and op te trekken. -- Hugo de Groot, welke do
Prins Maurits tot eene eeuwige gevangenis verwe
zen was, bevond zich op het slot van Loevenstein
zijne vrouw, welke zich vrijwillig met hem had op
gesloten, kwam op de gedachte, om haren man
redden, en wel door hem in eene ledige kist te doe
gaan, waarin hij eenige boeken gekregen had, en do
welk middel hij zijne vrijheid vond. En zoo vinde
wij meer voorbeelden van groote vrouwen, te la
om u te verhalen; maar tot welker kenniskrijging ik
in staat zal stellen, zoodra wij te Amsterdam zulle
gekomen zijn.

Zoon.

Ach, lieve vader! vertel mij nog iets van on
voorouders; ik hoor hunne deugden en daden zo
gaarne roemen.

Vader.

Dat verheugt mij; maar als zich de nieuwsgier
heid alleen bij het hooren bepaalt, dan kan het
niet veel ten voordeel strekken.

Zoon.

Geenszins zal het bij het hooren blijven; neen,

wil het diep in mijn gehevgen prenten, en, doet zich
eenmaal de tijd op, dat ik hen navolgen kan, toon-
men, dat ik ook waarlijk een Vaderlander ben, en wel
zulk een, die zich al hunne daden wil herinneren
en trachten, even zoo als zij te handelen.

Vader.

Met genoegen zal ik zien, dat gij hun spoor drukt,
en met zoeken te trekken uit de gesprekken, die ik van
tijd tot tijd met u heb; en ik beloof u dus, zoodra
wij te Amsterdam zullen zijn aangekomen, u de Va-
derlandsche geschiedenis ten geschenk te geven, en dan
kunt gij u verlustigen, met waarlijk groote mannen en
vrouwen te leeren kennen, welker nagedachtenissen
door mij steeds met eerbied gedacht worden.

WAARHEID.

Na goeden arbeid rust men zoet;
Nooit rust hij, die niets nuttigs doet.

***

DE

De

Eerste Verjaring.

In een dorpje in Gelderland woonde een oude gepe
sioneerde Officier bij zijne dochter in, welke met e
braaf man gehuwd was; dat genoot hij de rus
die hij te regt verdiende, dewijl zijne loopbaan m
eer en roem bijna afgeloopen was. – Hoewel hij jare
achtereen gedient had, was immer de tijd, dien h
niet tot den dienst behoefde te besteden, door hem
aan de letteroefeningen gewijd, en dit was ook toe
nog zijne gewone uitspanning. Weldra zag hij zich
in staat gesteld, weder eenige geringe vruchten (zo
als hij het noemde) van zijne letteroefeningen te kun
nen geven, door dat zijn klein-kind, het dochtertj
van zijne geliefde dochter, voor het eerst verjaarde.-
Die dag daar zijnde, plaatste hij zich des morgens
aan de ontbijttafel, zag de vergenoeging op het gelaa
der ouders van het verjarende kindje, hetwelk alleen
voor

voorkwam uit dankbaarheid aan God, dat hun eenigst
kind, hunne lieveling gespaard was. Ook hierover was
de oude krijgsman verheugd, en zich tot zijne kin-
deren wendende, zeide hij: „Ook ik ben even zoo
verheugd als gij, dat uw kindje dezen dag beleeft,
en ik hoop, dat gij ook eenmaal dat geluk zult ge-
nieten, dat ik in mijnen ouderdom door u geniet; en
hoewel ik zeer goed weet, dat het lieve meisje mijne
wenschen niet kan verstaan, zoo moet ik u toch zijn-
en dichterlijken droom voor Suzanna (zoo was de
naam van het kind) aanbieden; dan kan zij, als mijn
draad eenmaal afgesponnen zal zijn, zich steeds herin-
neren, dat haar grootvader haar teederlijk lief had."
Hierna las de oude heer zijn gedicht voor, dat door
de ouders met blijdschap en aandoening werd ontvan-
gen:

Eenzaam en vol van gedachten
Over mijne omstandigheid,
Zag 'k in 't welbe van mijn leven
Menig' gouden draad verspreid;
Maar ook somtijds wel een draadje,
Niet zeer aangenaam voor 't oog;
Hoewel mij ook de ondervinding
Diende tot het schoonst betoog

Van het ware nut dier draadjes;
Dus bleef 't hart volmaakt in rust,
En door eene stille duim'ring
Werd ik in den slaap gekust.
Dan de ziel bleef echter werkzaam:
'k Droomde en zag het liefste wicht;
Ja, Suzanna! lieve kleine!
'k Zag u klaar als 't hemellicht,
In een luchtig wiegje liggen;
Engelen bewaakten 't kind;
Een van hen bewoog soms 't wiegje
Met een roozekleurig lint.

'k Zag met vreugd het lieve wichtje;
'k Loofde blij den Opperheer;
En toen streek een Engel spoedig
Nanst het kindjes wiegje neer.
In zijn hand had hij een stiftje;
Schreef daarmede een loopbaan af,
Van het wiegje naar het verre,
Zeer verre afgelegen graf.
'k Zag ook op de loopbaan somtijds
Flauwe bogtjes; op den grond

Lag

Lag ook wel een enkel sloentje;
Maar bijna toch alle rond,
Zoo dat zij voor 't zwakste tikje
Moesten wijken. --

Toen het pad
Nu geheel was afgebakend
Naar een plan, dat de engel had,
Kwam de deugd te voorschijn treden,
En met spoed was, door haar hand,
Heel de wegboord met geboomte,
't Schoonst geboomte rijk beplant.
Ieder boom droeg fraaije vruchten,
En rondom een schoone laan,
Die als door een zalig eden
Van genoegens scheen te gaan.
Zeer verwonderd keek ik zwijgend
Naar het wonder, dat ik zag,
Daar de weg geheel, nu plotslijk,
Vol van fraaije bloemen lag.
Het gezond verstand, omgeven
Van vernuft, bevalligheid,
Zielstalenten, strooide vlijtig
Geur'ge bloempjes om zich heen.

Van het wiegje weinig schreden,
Docht mij, daalde een tempel neêr;
Ja, het was een huw'lijkstempel;
O, hoe loofde ik d' Opperheer!
Want ik zag mijn' zoon en dochter,
De ouders van het slapend wicht,
God voor hunnen echtstaat danken,
De oogen naar de wieg gericht.
'k Zag nu, docht mij, 't wicht ontwaken,
En het keek mij lagchend aan;
Toen nam de Engel 't uit het wiegje;
Nu zag ik Suzanna staan
Aan 't begin haars loopbaans: 'k vreesde,
Dat mijn lief'ling vallen zou;
IJlings schoot ik toe, maar plotslijk
Werd de slaap mij ongetrouw
En verliet mij; maar een indruk
Bleef mij bij zoo lief en waard,
Meer dan 'k zeggen kan, wijl 't wichtje
Thans voor de eerstemaal verjaart.
'k Mag dus mijne lief'ling wenschen --
Nu, dit wensch 'k: God doe den schijn,
Die mij in den slaap verrukte,
Voor Suzanna waarheid zijn.

Jakob

tegen zijn' *Ekster.*

O, gij kunt zoo aardig snappen,
Dit is u al meer gezeid;
Maar het is toch maar naklappen,
Ja, dit 's al uwe aardigheid.
Hoort men u wel een woord spreken,
Dat gij eerst niet hebt gehoord?
Nu, en dit is toch een teeken,
(Hoewel dat het soms bekoort,)
Dat gij enkel na moet snappen.
Zie, 't zij dus opregt gezeid:
Dat, al lacht men om uw klappen,
't Is toch niet veel aardigheid.

Charlotte/

of

ongehoorzaamheid gestraft.

(Pl. 5, Fig. 1.)

Die ongehoorzaam is, berokkent zich veel kwaad;
De straf treft ons gewis, hetzij dan vroeg of laat.

En dit was het, in den wezenlijken zin van het woord, dat Charlotte ondervond. Haar vader, een man zijnde, die, wanneer de handel, dien hij dreef, hem toeliet, eenige uitspanningen te nemen, dit immer met iets nuttigs verrigtte, bragt de winteravonden door met goede boeken te lezen; des zomers was zijn geliefkoosd vermaak, in zijn' tuin eenige bijenkorven te hebben, en hij vermaande steeds zijne kinderen, om haren ijver na te volgen. Deze lessen wer-

den door allen met geestdrift achtervolgd, uitgezonderd door zijn jongste dochtertje, wijl zij een ongehoorzaam en eigenzinnig meisje was, zoo als nu ook weder het geval was. Haar vader, wegens zijnen handel, op reis zijnde, had aan zijne vrouw de zorg voor zijne bijen opgedragen, en haar met nadruk verzocht, Charlotte niet alleen in den tuin te laten, en ook Charlotte ernstig gewaarschuwd, de bijen niet te naderen, en haar bovendien het gevaar voor oogen gesteld, dat er in was, met dezelve kwaad te doen. — Eenige dagen was het Charlotte's moeder gelukt, haar te beletten, alleen in den tuin te gaan, door hier een waakzaam oog op te houden; maar van een oogenblik, dat hare moeder met iemand in gesprek was, gebruik makende, sloop Charlotte in den tuin, en begaf zich regtstreeks naar de bijenkorven, sloeg met haren zakdoek heen en weder, joeg de ijverige bijen uiteen, en stoorde, door eene moedwillige kwaadaardigheid, die nuttige beestjes in hare werkzaamheid. Nu vlogen de bijen haar eensklaps om de ooren, dat zij niet wist waar zich te bergen, en daarbij vlogen zij zoodanig op haar aan, staken haar zoo geweldig in het gezigt en op de armen en handen, dat zij luid om hulp schreeuwde. Hare moeder, haar gemist heb-

bende, begaf zich naar den tuin; maar voor dat dez haar redden kon, was zij reeds zoo gestoken, dat zij onkenbaar was geworden.

Nu moest zij dadelijk naar bed. De Doctor kwam en schreef haar iets voor; maar de ontzettende pijn het gevoel harer ongehoorzaamheid, en ten hoogste é terugkomst van haren vader vreezende, dit alles brag haar in zulk een' angst, dat sterke koortsen haar me zulk een geweld aangreepen, dat zij binnen weinige d gen, in den nog bloeijenden leeftijd van nog geen dertien jaren, de eeuwigheid moest intreden. Dit had zij zich door hare verregaande ongehoorzaamheid berokkend, en de gevolgen er van stortten hare ouder in het bitterste verdriet.

Pl. V.

De

Koffijmolen.

(Pl. 5, Fig. 2.)

De Heer Albert had eene opvoeding genoten, welke van vele (hoewel ook goede opvoedingen) verfchilde. Nog zoo jong zijnde, dat hij bijna niet fpreken kon, en het een of ander gaarne wilde hebben, en er ook wel foms om dwong, (zoo als kleine kinderen dikwerf doen,) dan fprak zijn vader met hem even of hij alles verftond, ftelde hem het gevaar voor oogen, dat in zijn' eisch befloten lag, en leide hem alzoo van zijn denkbeeld af, door hem niet een of ander te geven, dat hem niet fchaden kon. Dit had weldra ten gevolge, dat de Heer Albert, toen hij vijf jaren oud was, meer vatbaar voor reden was, dan menig kind het op zijn twaalfde jaar is. Had hij het een of ander misdreven, dan beftrafte

hem zijn vader, maar niet met slagen; neen, zeide hij, slagen zijn het deel der redelooze dieren; maar de redelijke mensch moet ook met redelijkheid getegoerd worden. Ook waren zijne bestraffingen niet met vloeken of lage uitdrukkingen gepaard; maar hij onderhield hem over het gebeurde, schetste hem de nadeelige gevolgen, die het gepleegde had kunnen veroorzaken, en zag tot zijne uiterste blijdschap, dat hij op deze wijze niet nutteloos had getracht, zijn' zoon het goede te leeren doen, en het kwade te laten.

Den jongen Albert werd het nimmer toegestaan, op straat met andere jongens te spelen; maar was immer bij en met zijn' vader, die ook nooit verzuimde, voor hem op alles, wat zich opdeed, zinspelende vergelijkingen te maken.

De Heer Albert, nu zelf gehuwd zijnde, en een zoontje hebbende, leide er zich op toe, dezelfde manier van opvoeding, aan hem gegeven, te volgen, en zag tot zijn volkomen genoegen, dat hij hier ten vollen in sloeg. Dat zijn zoontje, even als hij geweest was, voor al de lessen, die zijn vader hem gaf, de grootste vatbaarheid aan den dag legde, en de Heer Albert hem bij alles, wat eenige opmerk-

zaamheid verdiende, staande hield, bewijst het afgebeelde op Pl. 5, Fig. 2; waar zijn zoontje bezig is, een' koffijmolen, waarin eenige koffijboonen zijn, rond te draaijen, terwijl hij tot zijn' vader zegt: „Zie eens, vader! wat die koffijboonen rondspringen, sommige heel hoog, andere wat lager, en sommige liggen geheel stil." — „Ja, lieve kleine!" antwoordde de Heer Albert, „wij kunnen dien koffijmolen als eene wereld beschouwen, en de koffijboonen als de menschen, die zich op dezelve bevinden. Wij menschen springen ook, de een hooger dan de ander; alle met uitzigt, om in aanmerking te komen, en wel soms, om ons eigenbelang onverhinderd den vrijen teugel te kunnen vieren; anderen, die zoo veel veerkracht niet hebben als de eersten, springen wat lager, om de gunst te winnen van hen, die hooger springen; en die geheel stil blijven liggen, wachten met geduld af, wat die hooge springers over hen besloten hebben, — of hebben reeds zoo hoog gesprongen, dat zij niet meer kunnen. Maar, over het algemeen, denken wij niet aan het broze van ons bestaan, anders zouden wij gewis onzen leeftijd meer ten nutte van ons zelven en van anderen besteden; maar dit, lieve kleine!" vervolgde de Heer Albert, „is een onderwerp, dat in het

breede konde behandeld worden; en wanneer gij in verderen ouderdom gevorderd zult zijn, zal ik het ook met u van naderbij beschouwen." -- Hoewel de kleine jongen niet alles verstaan had, wat zijn vader hem gezegd had, evenwel begreep hij wel iets van zijns vaders bedoeling.

De treurige

jonge Jufvrouw.

't Is toch aardig! als ik leerde,
Meer zelfs, dan Mama 't begeerde,
Ben ik wonder in mijn' schik.
Maar denk ik om 't treurig heden,
Dan vind ik in 't minst geen reden;
Maar gevoel slechts angst en schrik.

HET

Het

Besliste verschil.

Neen vriendje, zeide Gerrit, al uwe listigheid kan u toch niets baten; want de jonge vogels zijn reeds te verre gevorderd, om de kooi open te durven zetten, wilt gij niet, dat zij er alle uitvliegen; en al uwe listen, zeg ik dus nogmaals, om de oude vogels ook te vangen, zijn nutteloos. Maar waart gij behendig geweest, en hadt gij, toen de ouden in den pot waren, om hunne jongen te voeden, de hand op de opening van den pot gelegd, gewis, gij hadt ze alle gehad; en daarom houd ik vol, dat behendigheid de list overtreft: hoewel ik, hetzij door list of behendigheid, nimmer die hulpelooze beestjes aan hunne ouders zoude willen ontnemen, daar zij toch zeker sterven, en gij dan de schuld er van u zelven te wijten hebt.

Nu, hernam Dirk, wat dit betreft, hebt gij ge-

lijk; en hij bragt de jonge muschen weder in den pot, die haar tot een nest verstrekte. Maar, zeide hij, wat aanbetreft, dat behendigheid boven list gaat, hierin laat ik mij nog zoo gemakkelijk niet overwinden. – Dit kan ik u echter wel bewijzen, hervatte Gerrit; maar, om het op eene wijze te doen, dat gij er niets tegen in kunt brengen, zoo zal ik uwen oudsten broeder roepen, welke juist ginds loopt.

De broeder, op het hooren roepen van zijn' naam, omziende, ontwaarde zijnen broeder en Gerrit, en bleef staan, tot dat zij beide hem genaderd waren, hun vragende: „wat is de reden, dat gij mij roept?" – Zij verhaalden hem het verschil, dat er tusschen hen beiden ontstond; toen zeide Dirks oudste broeder tot hen: Laat ons hier in het gras nederzitten gaan, dan zal ik u trachten te bewijzen, wie van u beiden ongelijk heeft. Gezeten zijnde, en op hun beider aangevoerde redenen gelet hebbende, vervolgde hij: Gerrit heeft gelijk; en om dit mijn gezegde te staven, zal ik u eene fabel voorlezen, die uit het Fransch is vertaald, en juist zinspelende is op het verschil, dat gij hebt: maar die tevens het gelijk aan Gerrit, en aan Dirk het ongelijk aantoont.

Toen las hij hen het volgende vers voor:

De Vos
en
de wilde Kat.

(*Eene fabel.*)

(Naar het Fransch.)

Een wilde kat werd van een' vos
In zeker bosch ontmoet:
„Ha! mijn zeer waardige vriendin!
„Zijt hartelijk gegroet,"
Zei vos-neef: „'k heb in langen tijd
„U niet gezien, en 'k gis,
„Dat gij, als ik, iets te eten zoekt;
„Wel nu, als dat zoo is,
„Blijf dan bij mij, ik blijf bij u;
„Wij deelen t' zaam den buit."

De

De kat, voor vosje niet bevreesd,
Kwam ligt'lijk tot besluit.
'k Heb 't gist'ren vrij wat flecht gehad,
Zei ze, en 'k verlang dus zeer
Naar een goed maal. — „ Dat 's," antwoordt neef,
„ Juist ook wat ik begeer;
„ Kom, laat ons gaan."

Zij gingen voort,
En vosje ving ras aan,
Te roemen op zijn listigheid —
Op menig stout bestaan.
„ Zie ik een hoen," zei hij, „ 't is prijs;
„ Ja, wonder zoo 't ontsnapt.
„ Geloof me, ik heb zelfs menig' haan,
„ Hoe dapper, opgeknapt.
„ 'k Lach met de strikken, die men spant;
„ 'k weet honderd zetten, ja
„ Zelfs duizend, en nog meer, vriendin!
„ Waardoor ik die ontga."

Zoo veel! was 't antwoord; *o, hoe zeer*
Gelukkig zijt gij dan!
Ik heb flechts nagels, anders niet,
Waarmee 'k mij redden kan.

Zoo

Zoo vreedzaam zamen in gesprek,
Bespringt hen hond bij hond,
Zoo dat mijnheer de schrandre vos
Zich in den nood bevond.
De kat beklautert eenen boom,
En roept van daar hem toe:
Uw zetten, vriend! en zie wat ik
Met mijne nagels doe.

Zij was behouden; maar de vos
Viel 't gruwzaamst lot te beurt:
Spijt al zijn zetten, was hij ras
Van lid tot lid verscheurd.

Wat men ook van de list moog' droomen,
Gelukkiger is hij, die door behendigheid
De strikken, die een vijand spreidt,
De overmagt, waarmee hij aanvalt, weet te ontkomen.
De list mislukt soms, of misleidt;
Maar nimmer de behendigheid.

Nu stonden zij op, en wandelden te zamen naar huis
goede vrienden, en Dirk was overtuigd, dat be-
digheid de list overtreft.

HET

Het
Dankbaar Kind

Men heeft me, omdat ik naarstig leer,
Mijn' God en ook mijne ouders eer,
Een allerschoonst geschenk gegeven;
Dit spoort mij aan tot dankbaarheid,
En maakt mij ook op nieuw bereid,
Om als een deugdzaam kind te leven.

Om 't even, wat men mij ook geeft,
Ik ben toch dankbaar en beleefd,
Hetzij wat men mij ook wil schenken;
Hoe ook de gift is ingerigt;
Het geven is geen daad van pligt,
Maar leert mij dankbaar het gedenken.

Hoe dankbaar dat ik wezen mag,
'k Kan toch den goeden God geen' dag,
Geen uur, mijn' waren dank bewijzen;
De pligt is 't wel, die 't mij gebiedt,
Voor al het goed, dat ik geniet,
Zulke onverdiende gunst te prijzen.

***

LEEFREGEL.

O houdt toch steeds Gods Woord in waarde,
't Is 't beste van al 't goed der aarde.

De
Twee Tuiniertjes.

„Nu is het lente," riep Theodoor, „nu is he-
lente, vader!" Deze, niet wetende, wat zijn zoo-
hiermede bedoelde, vroeg hem de reden van dit zoo
verheugd uitroepen. „Hebt gij dan vergeten, lieve v-
der!" hernam Theodoor, „dat gij mij beloofdet,
zoodra het lente zoude zijn, dan in onzen tuin ee-
plekje gronds van u ten geschenk te zullen hebben,
dat ik zelf bepoten en beplanten zou, en daarna d-
vruchten kon genieten, die ik zelf verbouwd had?"
De vader herinnerde zich zijne beloften, en had d-
goede stelling, nimmer een kind iets te beloven, t-
het ook na te komen, en voldeed dus ook dadelijk
aan zijne beloften; echter er dit bijvoegende: dat h-
hem toeschein, dat Theodoor zijn' vriend Domi-
cus moest vragen, om hem in het planten en poot-
be-

behulpzaam te zijn, te meer, daar zij toch alles te
zamen deden, en hij daarna niet konde zeggen: ik
moet ook alles alleen doen. Theodoor nam dit
gretig aan, en Dominicus insgelijks. – Alzoo werd
het plekje gronds nu in gereedheid gebragt, opdat het
door onze jonge tuinieren kon bewerkt worden, wijl
het voorafgaande werk van spitten en mesten te zwa-
re arbeid voor hen was.

Het noodige gereedschap werd aangeschaft, en de
noodige zaden en planten werden ook terstond ter hun-
ner beschikking gesteld. Daar zij zich voornamelijk be-
paalden bij het poten en planten van groenten, zoo
zagen zij in het kort de salade, groote boonen, dop-
erwten en peulen, als anderzins, welig uit den grond
opschieten, en beloofden zich dus een' voordeeligen
oogst van alles.

Theodoors vader de beide vrienden op zekeren
avond in den tuin vindende, vroeg hen: „Hoe staan
de vruchten op uw land?" – „Allerschoonst!" ant-
woordden zij beide; „en ik verbeeld mij," zeide The-
odoor, „dat wij heerlijk van het door ons geplante
en gepoote zullen smullen." – „En ik," hernam de
vader, „verbeeld mij, dat er niets goeds van komt." –
„Hoe dat, Mijnheer?" vroeg Dominicus. – „Wijl"

zei-

zeide de vader van Theodoor, „er tusschen al uw voortbrengselen veel te veel onkruid groeit." – „Anders niet?" riep Theodoor, „dat kunnen wij er tusschen uit halen." – „Ja," zeide de vader, „dat gij het kunt, is mogelijk; maar dat gij het niet doet, is wezenlijk. Gelooft mij," vervolgde de vader, „het gaat met uwe vruchten even als het met ulieden gaat. Wordt al het onkruid niet zuiver uit uw land geboden, dan komt er van al de geplante vruchten en groenten niets goeds; want het voedsel, dat het onkruid krijgt, mist de vrucht: en dus moet de landbouwer even in zijn' tuin wieden, als de ouders de bij hunne kinderen moeten doen; de eerste, wil hij goede vruchten hebben, de anderen, willen zij goede kinderen hebben: want ondeugd in den mensch is onkruid op het land." – Getroffen over deze les, zeide Theodoor: „Wij zullen morgen het geheel schoon wieden, vader!" – „Neen," hernam deze, „ook dat is verkeerd; er is zoo veel tijd nog voorhanden, dat het nog heden kan geschieden; want gedenkt toch immer aan de ware spreuk:

Elk dag heeft eigen werk en zorgen,
Alleen de luiaard wacht tot morgen."

Hier

Hierdoor getroffen, begaven zij zich aan het werk. Weldra was het land van alle onkruid gezuiverd. Zij onderhielden het dagelijks, en toen zeide Theodoor tot Dominicus: „Nu zien wij, dat hij, die zaait, ook maait." – „Ja," hernam Dominicus, „ook moet hij het onkruid wieden."

De Vreugd.

Vreugde mag een ieder smaken;
Reine vreugd is 't, die 'k bedoel.
En wie zon de vreugde laken,
Uit wiens kracht men met gevoel
God voor zijn geluk kan danken,
Door 't gejuich van blijde klanken.

DE

De

Treurige Moeder.

Liefje! laat mij toch steeds deelen
In uw streelen;
Want, daar 'k voor mijn kindje leef,
Treur ik, ja, nog meer, ik beef,
Als ik denk aan uwen broeder,
Die zijn moeder,
Ook met vuur drukte aan zijn hart,
En mij nu niets baart, dan smart.
't Kwade alleen kan hem bekoren,
Ja zijn ooren,
Zijn steeds toe voor moeders raad,
Zoo dat 'k vrees, dat hij mij haat.

Gij, mijn kind! zondt ge ook na dezen,
Als hij wezen?
Had dan toch de bitt're dood
U begraven in mijn' schoot!
Of zult gij de deugd betrachten?
't Kwaad verachten?
Zeg mij, wat mij is bereid;
Ruk me uit die onzekerheid!
God! ik smeek, voor u gebogen,
Uw vermogen,
Red mijn lief en dierbaar kind,
Eer nog de ondeugd hem verslindt;
Eer hij, door van 't spoor te dwalen,
Mij van smart in 't graf ziet dalen.

De Overtuiging.

Driemaal acht is zes-en-twintig! —
Zes-en-twintig? — neen; — 't is mis. —
'k Zal 't gewis ook nimmer leeren;
Maar ik kan ook, naar ik gis,

Zonder rekenen wel blijven. --
'k Tel mijn geldbeurs liever na.

Zeven duiten; nog een gulden,
En twee stuivers; -- is 't niet? -- ja, --
Dat is zamen; -- 'k weet het niet.

't Is mij lief, dat gij de waarde
Van het eed'le rek'nen ziet.
Had zijn kind zich steeds bevlijtigd,
Nu zou hij zijn' kleinen schat,
Tot een duit na kunnen rek'nen.

Vader lief! -- vergeef mij dat;
'k Wil met ijver rek'nen leeren,
Daar ik blijkbaar zie, dat men 't
Niet kan ontberen.

De

Goedhoende Vzoeder.

(Pl. 6, Fig. 1.)

De Heer V. L., van burger ouders afstammende, had het ongeluk, in het prille zijner jeugd zijne moeder te verliezen, en slechts korten tijd moederlooze geweest zijnde, stierf ook zijn vader, die den laatsten adem in zijne armen uitblies. Diep ter nedergeslagen, had hij geen mensch, met wien hij zijne droefheid deelen konde, dan zijne zuster, die ook heete tranen storte over het afsterven van den dierbaarsten vader. -- Daar zij volstrekt geene bloedverwanten hadden, besloten zij nu, te zamen te blijven wonen, en genoten, in den volsten zin van het woord, een ongestoord geluk; tot dat een jong mensch om de hand van Lucia vroeg, (dit was de naam der zuster,) en ook weldra verkreeg. De Heer V. L. had zijne zuster dit huwelijk afgeraden, zonder dat het hem gelukte, den noodigen invloed op haar te verkrijgen. Niet lang was het huwelijk gesloten, of de Heer V. L. zag, dat zijne zuster zich in een diep ongeluk had gestort.

Hier geen oogenblik van kunnende zijnde, besloot hij, zich naar Batavia in te scheepen; waar hem eene zoo wel eervolle als voordeelige ambtsbediening werd aangeboden. Dit trof zijne zuster geweldig, dewijl zij haar' begaanen misstap van dag tot dag beter inzag; maar dit was nu zoo. Treffend was het afscheid; en haar kleine zoontje, eerst vier jaren oud, en peetkind van den Heer V. L. zijnde, mengde zijne traantjes met die zijner moeder. Hartelijk omhelsde hij zijne zuster en zijn petekind, en begaf zich te scheep. -- Zoo kort als gelukkig was de reis; en van het oogenblik af, dat hij Amsterdam had verlaten, scheen het geluk hem als op zijne schreden te volgen, terwijl zijne zuster dagelijks harder slagen van het noodlot gevoelde. Haar man, die, door het daarzijn zijns schoonbroeders, zich nog eenigzins in teugel had gehouden, vierde nu zijn losbandig leven in zulk eene mate, dat hij zich in een' korten tijd tot den bedelstaf gebragt zag en kort hierna stierf, latende eene ongelukkige vrouw en een even ongelukkig kind na.

Niet heen of weder kunnende, ging zij met haar kind in eene achterstraat wonen, en veranderde haren naam, om niet herkend te worden. Eenige medelij-

dende menschen gaven haar werk met breiden en naaijen, zoo dat zij, hoewel zeer armoedig, haar onderhoud won. -- Dikwerf verwonderde het haar, dat haar broeder haar niet schreef; maar, dacht zij dan weder, hij zal veelligt dood zijn, en hierbij bleef het, zonder eens aan het postkantoor of elders te vernemen, of er ook een brief voor haar was; tot dat, na acht jaren met den akeligsten rampspoed geworsteld te hebben, haar lot geheel van gedaante veranderde.

Haar zoon was nu een jongen van twaalf jaar, en zoo dengdzaam, als zijn vader verschrikkelijk geweest was, en begon reeds eenig geld te verdienen, door zich aan postwagens of schepen te vervoegen, om de reizigers den weg te wijzen, of om hunne goederen te dragen; (zoo als hij hier op deze plaat een valiesje draagt). Nu wetende, dat de Tekelsche beurtman aankomen moest, ging hij naar den buitenkant, en vernam, dat het schip door stilte nog wel acht uren weg kon blijven, en dat dan de passagiers aan Zoeburg met een bootje aan land gezet werden; dit had hij nauwelijks gehoord, of hij begaf zich derwaarts, en had het geluk, het valiesje voor een' Heer te dragen, die hem daarvoor een' gulden beloofde. De weg was lang, de vracht zwaar; maar zijne

moeder een' gulden te huis te brengen, deed hem alles over het hoofd zien, en gedurig lustig zingen; hetgene den Heer opmerkzaam maakte, en naar de reden dezer vrolijkheid deed vragen. Karel zeide (zoo heette hij): „Ik heb nu wel al drie jaren het pakjes dragen gedaan, om mijne moeder wat te ondersteunen; maar nog nooit haar een' geheelen gulden te huis gebragt; nu kunt gij u verbeelden, Mijnheer! of ik reden heb, om vrolijk te zijn, te meer, omdat ik nu zie, dat ik langzamerhand al meer verdien; en komt mogelijk mijn oom dan eens weder uit de Oost hier, die echter door mijne moeder als dood betreurd wordt, dan zal hij zien, dat ik het trocht waardig te worden, zijn petekind te zijn." Niet te beschrijven is het, hoe deze woorden den reiziger troffen; en toen zij binnen de poort gekomen waren, zeide de Heer: „laat ons den wal opgaan!" en dewijl er geen mensch was, die hen bespiedde, vroeg hij Karel met ongeduld: „hoe heet uwe moeder?" Een' geheel anderen naam hoorende, dan die zijner zuster, raakte hij in verlegenheid; maar hij zag Karel met meer opmerkzaamheid aan, en vroeg hem: „hoe heet gij dan, en hoe oud waart gij, toen uw oom naar de Oost vertrokken is?" — „Mijn naam," zeide Karel,

rel, „is Karel, en ik was vier jaren oud, toen mijn peetoom op reis ging; hij scheidde hartelijk: — maar wij hebben immer om hem gescheid." — „Neen!" riep de reiziger uit, „mijn voorgevoel bedriegt mij niet; dadelijk moet gij mij bij uwe moeder brengen." Stilzwijgende voldeed Karel aan dit bevel. En hoe zal ik mijne jonge lezers dit tafereel naar waarde schetsen, als ik zeg, dat de reiziger de Heer V. L. zelf was, zijne zuster hoogst rampzalig vond en tevens zijn' Karel, als een' veel belovenden jongeling, aan zijn hart drukte? Tranen vloeiden er van alle wangen; en toen zij tot zich zelve terug waren gekomen, deed de Heer V. L. zijn verhaal, berigtte zijne zuster, haar en Karel nu niet weer te zullen verlaten, daar hij met groote rijkdommen terugkeerde, om voor altijd hun geluk te bepalen. Nu vernam hij ook, hoe het kwam, dat hij op zijne brieven en afzendingen geene antwoorden bekomen had, doordien zijne zuster, na het afsterven van haren man, haar' naam had veranderd. Nu werden er dadelijk toebereidselen gemaakt, opdat zijne zuster en Karel weder in de wereld konden verschijnen. Het drietal leefde gelukkig, tot dat de Heer V. L. en zijne zuster in Karels armen ontsliepen.

Die niet hoort naar een' goeden raad,
Berokkent zich het meeste kwaad.

(Pl. 6, Fig. 2.

Ach! zie eens, lieve moeder!
Hoe dat dat kleine mugje
Al om de kaars komt vliegen.
Ik zie het zeker gaarne,
Als het maar met de vleugels
Niet in de kaars zal komen;
Want dat was ongelukkig. --
Ja zeker, zei de moeder;
Want dan zou het zich branden. --
Ik wil, hernam het kindje,
Het hier toch voor behoeden.
Toen jaagde hij het mugje
Naar 't ander eind der kamer;
Maar dit kon al niet baten:
Want dra kwam toch het mugje
Weer heen en weder vliegen.

't Ging

't Ging zoo, als moeder zeide:
Het beesije was door 't vliegen,
En door het flonk'rend knarslicht,
Het fpoor geheel nu bijster;
't Verbrandde zijne vleugels,
En ftierf met vele fmarten.
Daar heeft hij, riep toen 't kindje,
Zijn eigen graf gegraven. --
Leer hieruit, lieve kleine!
Hernam de goede moeder,
Dat ook dit kleine mugje
Een les ons heeft gegeven.
Wij zien dan, dat dit beesije
Om 't licht heen heeft gevlogen,
Tot dat het, al te fpoedig,
Zijn' dood nu heeft gevonden.
Ook dikwerf doen wij menfchen,
't Geen nimmer moest gebeuren:
Een tijdlang blijft 't verholen;
Maar eenmaal is de ontdekking
Ons fchad'lijk, en wij hebben
Dan ook in 't licht gevlogen.
Vooral ook doen de kind'ren,
't Geen vaak hen wordt verboden;

Zij denken, dat hun' vaders
Of moeders immer knorren,
En willen dus aan 't raden
Van hen zich fons niet ſtoren.
Zoo als het kleine mugje
Zich niet van 't licht liet jagen,
Zoo doen ook zulke kind'ren;
Maar vinden ook bij 't einde
De ſtraf voor hunne daden,
En zijn dan hoogst rampzalig.

Ach, lieve beſte moeder!
Riep nu 't getroffen kindje;
Ik wil naar uwe leſſen
Altijd met aandacht hooren,
En u ook dang'lijks toonen,
Het mugje niet te volgen.

De

Beminnelijke Kinderen.

Koosje, Netje, Mietje en Willem waren lieve beminnelijke kinderen, die om ſtrijd wedijverden, wie vader het liefſt had, daar zij reeds lang het geluk niet meer ſmaakten eene moeder te hebben. Hun vader, een achtenswaardig man zijnde en de boezemvriend van zijne kinderen, voor wier opvoeding hij kosten noch moeite ontzag, had met eene langdurige ziekte geworsteld; dan nu was de dag daar, dat die zoo hartelijk bemínde vader weder voor het eerst in de kamer zoude komen, waar men gewoonlijk huishield. Nu waren die lieve kinderen des morgens reeds vroegtijdig bezig, om al de bedachte toebereidſelen te maken, om hunnen lieven vader, als hij in de kamer trad, op de aangenaamſte wijze te verraſſen; en onder deze bezigheden viel het volgende geſprek voor:

Netje (*een' spiegel versierende*).

Ziet eens, menschen! zal dit geen fraaije vertooning maken?

Koosje (*een' bloemkrans vlechtende*).

Dat zal het, Netje! maar denkt gij niet, dat mijn bloemkrans vader ook aangenaam zal zijn?

Willem (*bezig een versje te schrijven*).

Die spiegel, zoo fraai versierd, is een der schoonste zinnebeelden op vader; want met de beminnelijkste eigenschappen begaafd, is hij waarlijk voor ons een versierde deugdenspiegel.

Koosje.

Ja, dat is vader zeker, Willem!

Netje.

Maar mij dunkt, dat wij moeders afbeelding over den spiegel moesten hangen, en dezelve ook versieren.

Willem.

Volstrekt niet; dat zou vader te veel ontroeren, en op dezen vreugdedag den vrijen loop sluiten; in het versje heb ik onze goede moeder niet vergeten.

Koosje.

Zoo denk ik er juist over. Hoe staat gij met het versje?

Wil-

Willem.

Maar een kwartier heb ik gedaan. Hoe laat is het? (*Op zijn horologie ziende.*) Het is negen uur, te tien uur komt vader af.

Koosje.

Ik heb ook nog in lang niet gedaan; maar de krans zal mooi wezen; zie eens!

Willem.

Allerliefst! gij doet regt uw best, Koosje!

Koosje.

Dat komt, omdat ik het met hartsvermaak doe.

Willem.

Geen wonder! het hoofd van den besten vader is dubbel waardig, met een' eerkrans versierd te worden; het hoofd, dat ons steeds zulke wijze lessen leert.

Koosje.

Ik hoop ook, Willem! dat wij altijd aan de verwachtingen van onzen lieven vader zullen voldoen.

Willem.

Dat hoop ik ook; want het wangedrag van kinderen moet derzelver ouderen toch regt ongelukkig maken.

Koosje.

Maar zulke kinderen kunnen toch ook zelve nooit

gelukkig wezen; zij kunnen toch aanmoedigzijk verwachten, dat God hen zal zegenen.

Willem.

Dat kunnen zij zeker niet, lieve Koosje!

Mietje (*welke, gedurende dit gesprek, bloemen gestrooid heeft*).

Ziet nu eens, menschen! ik heb nu van de deur af tot aan den spiegel de bloemen gestrooid; maar het pad komt mij wat smal voor.

Koosje.

Volstrekt niet, het is breed genoeg.

Willem.

Het pad moet zoo breed zijn als het maar kan; wij hopen immers, dat het levenspaadje van vader oneindig lang en breed zal zijn.

Netje.

Mijn spiegel is ook in orde. Ziet eens, hoe sierlijk het staat.

Willem.

Het is altijd nog te weinig voor den man, die er door verbeeld wordt; hij is met meer deugden en beminnelijke eigenschappen versierd, dan er bloemen in uwe koord kunnen zijn.

Koo

Koosje.

Ja, goede broeder! wij zijn in onzen vader regt gelukkig; daarom verdient hij ook in zijne kinderen gelukkig te wezen. -- Maar het zal tijd worden, dat ook uw versje volbrood zij.

Willem.

Zie zoo! ik heb gedaan; nu alles nog eens overgezien; want het is voor den besten der vaders nimmer snel genoeg.

Netje.

Ik weet niet, dat er iets aan ontbreekt.

Willem.

Nu, volgt mij dan tot aan vaders slaapkamer, waar wij hem afwachten moeten, om hem hier binnen te leiden. (*Zij gaan allen heen.*)

Een man een man, een woord een woord!
Een spreuk, die 't deugdzaam mensch bekoort.

Dit vinden wij afgeschetst in onze Vaderlandsche geschiedenis, en wel in de handelwijze van Hambroek, die waarlijk naar deze spreuk leefde, en er de grootste blijken van gaf. Hambroek was een Predikant en bevond zich in het fort *Formosa*, waarvan de Hollanders bezitters waren; echter werd dit fort door de Chinezen belegerd, bij welk geval de Predikant in hunne handen viel. Zij zonden echter Hambroek naar het fort, onder belofte, dat hij zijne landslieden tot de overgave van het fort zoude aanraden, en hij daarvoor de vrijheid bekomen, doch anders het leven verliezen zoude. Op het fort terug gekomen zijnde, nam hij afscheid van zijne kinderen, en raadde zijne landslieden aan, zich tot het laatste te verdedigen. -- De tranen van zijne twee kinderen konden hem niet overhalen, zijn gegeven woord te breken. „Neen!" zeide die edele man, „ik houde mijn woord immer, en het strekt mij ten genoegen, indien ik tot een slagtoffer mijner broederen verstrek."

Het
Vlijtige Meisje.

Ik heb in 't leeren veel vermaak;
Het is ook de eerste mijner pligten,
En 'k ijver voor mijne eigen zaak,
Als ik iets nuttigs kan verrigten.

Heb ik geleerd, verdien ik geld,
'k Moet dus den tijd nu niet verspillen;
Een half minuutje uitgeteld,
Zou 'k daarna wel weer koopen willen.

'k Wil dus in 't geen, dat ik moet doen,
't Zij voor mijne ouders of mijn' vrinden,
Hen toonen, dat ik mij wil spoên,
Om hunne liefde steeds te winnen.

Zoo kan 't gevolg van mijne vlijt
Mij zeker groot genoegen geven;
En 'k zal, zegt vader, in den tijd,
Die mij daarna weer vrucht kan geven.

Die immer op Gods woord vertrouwt,
Heeft nimmer nog verkeerd gebouwd.

(Pl. 7.)

In het schoone Gelderland heeft zich deze spreuk v
volle bevestigd aan een' boer, welke aldaar woonac
tig was. Albert was zijn naam, en als vader v
een talrijk huisgezin, genoot hij die rust, die men o
alleen dan maar kan smaken in een huishouden, w
eensgezindheid de drijfveer van alles is.

Daar het zuivre jonge lezers bekend zal zijn, d
dat zelfde schoone Gelderland dikwerf onderhevig
aan groote wateroverstroomingen, die meest altijd
rampzaligste gevolgen hebben; zoo zal het hun o
bekend zijn, dat, in het verleden jaar, de inwoo
dier landstreek zich weder voor een gedeelte ten pr
der ijselijkste overstroomingen hebben gezien, die da
door, hoewel er groote sommen gelds ter ondersteuni
zijn ingekomen, echter onder het drukkende juk d
armoede blijven zuchten; -- en onder dit getal was o

Pl. VII

Albert. Hij had veel vee, en al wat men met een woord kan zeggen, dat tot eene goede boerderij behoorde, kon hij zich beroemen te bezitten. – Daar echter de doorbraken der dijken zoo plotselijk op elkander volgden, zag hij zich weldra genoodzaakt, met zijn geheele huisgezin te moeten vlugten, dat hun met levensgevaar gelukte; maar het was hem niet mogelijk, iets anders te redden.

De zorglievende hand van onzen Koning dadelijk zich geopend hebbende, werden de ongelukkigen door hunne natuurgenooten opgenomen en verzorgd, tot tijd en wijlen het water zoodanig gezakt was, dat ieder tot zijnent terug konde keeren, zoo alsdan ook Albert deed; dan, hoewel hij zich het akeligste denkbeeld gevormd had, overtrof het alles aan zijne verwachting, daar meer dan de helft van zijne woning door den stroom van 't water weggespoeld was, en hij dus niet in de mogelijkheid was, zijn huis met zijn gezin te betrekken.

Hier stond hij nu sprakeloos bij zijne voordeur, storte een' vlood van tranen, die echter zijn gerangd hart geen lucht gaven; waar zich heen te wenden, wist hij niet, de toekomst scheen hem den diepsten poel der ellende aan te bieden. Radeloos viel hij op zijne knieën;

knieën; maar kon niet bidden. Tranen had hij niet meer, en hij begon hoe langer zoo meer te begrijpen, dat hij onherstelbaar verloren was, en dat alleen een spoedige dood hem uit zijne ellende konde helpen. kortom hij raakte zoodanig van 't ware spoor, dat hij zelfs tot morren overging -- toen op eenmaal hem de spreuk inviel:

Die immer op Gods woord vertrouwt,
Heeft nimmer nog verkeerd gebouwd.

„Neen!" riep hij toen, „ik wil niet meer morren," en viel op beide knieën, uitroepende: „Ach goede God! vergeef mij, dat ik een oogenblik uit het oog verloor, dat gij onze eenigste liefderijke Vader zijt, en ook leniging in de grootste smart geeft, ja, dat Gij, wanneer de mensch met de zwaarste rampen worstelt, ook dan den ongelukkigen niet laat zuchten, zoo hij slechts op U, goddelijke Voorzienigheid! blijft vertrouwen. Ook dit wil ik doen, ja onwankelbaar in mijn vertrouwen op U zijn, en hierin te volharden zal mijn dierbaarste pligt uitmaken."

Nu had hij lucht; nu was het hem geheel anders; hij beschouwde de hem getroffene ramp niet half zoo

zwaar.

zwaar. „Ik heb" zeide hij, „de helft van mijn huis behouden, en daar zullen wij ons in behelpen, tot dat God onze nijverheid zegent." Met dit voornemen wilde hij tot zijn huisgezin terugkeeren, toen hij een' Heer het huis in zag komen, die den boer van het begin af had hooren klagen, ja zelfs morren, en in de vervolgens zich onderworpen, en de spreuk, daar hij voormaals op bouwde, ook weder tot zijn' troost aangenomen had.

Dit was een zeer vermogend Heer, die eene reis door Gelderland deed, om goede menschen te helpen. Albert was de eerste, welke zich als zoodanig een voorbeeld aan hem opdeed, daar hij zag, dat Albert wel een oogenblik, door wanhoop overmeesterd, gewankeld had; maar tevens dadelijk weder standvastig was geworden; -- dus reikte hij hem bijmoedig de hand, tot hem zeggende: „sta toe, brave man! gij zijt geredt; ga met mij stadwaarts, wij zullen bereekenen wat gij noodig hebt, om u in uwen vorigen stand te plaatsen. Dit geld zal ik u geven; 's jaarlijks kunt gij er van afdoen met interessen, die u niet zwaar zullen vallen, wijl gij, mij het termijn betalende, naar uwe gedachten in de armbus kunt werpen; en dit zullen de interessen zijn, die gij voor het kapitaal zult betalen."

De

Albert, van verwondering zijn' dank nauweliijks kunnende uitstamelen, wilde echter toonen, hoe dankbaar hij was. „Ach!" hernam de Heer, „daar vallen wij niet over spreken; de mensch, die helpen kan en het niet doet, verdient den edelen naam van mensch niet. Ook heb ik bij geheel mijn voornemen geen accoord, dan alleen dit, dat gij, wanneer uw huis weder herbouwd is, voor den schoorsteen van het vertrek, waarin gij huist, laat zetten:

Die immer op Gods woord vertrouwt,
Heeft nimmer nog verkeerd gebouwd.

Steeds braaf te leeren
Is mijn begeeren.

Karel *spreekt.*

Ik zal voortaan ijv'rig leeren,
Meer, dan vader kan begeeren;
Want, heb ik mij zelv' voldaan,
('t Is na duid'lijk mij gebleken),
Dan lacht me alles, tot een teeken
Van mijn pligtbetrachting, aan.

De

Bestrafte Jongeling.

(Naar het Fransch.)

Karel had een kleine kamer
Voor zijn studie; maar door 't kind
Werd de ligchaamstooi veel sterker,
Dan de wetenschap bemind.
Immer hield hij zich steeds bezig
Met den spiegel; lei en boek,
Globe en alles lag verschoven,
Als de vodden, in een' hoek.
Toen pepa hem een bezoek gaf
In zijn kamertje, stond hij
Kuif en linnengoed te schikken
Voor den spiegel; aan zijn zij'
(Zonder dat de knaap het merkte,)
Was zijn kleine dart'le hond
Sleurend, rukkend, dapper bezig
Met een boek, dat hij verslond.

O! dit trof regt Karel's vader:
„Karel!" zei hij, „Karel! zoon!
„Geeft dan de opschik van het ligchaam
„Steeds bij u den boventoon?
„Zie, terwijl ge uw aandacht vestigt
„Op den spiegel, op uw' tooi,
„Zijn uw kostelijke boeken
„Voor uw' woesten hond ten prooi.
„Zie, hoe ligt daar op uw tafel
„Alles onder een verward!
„Lei en globe neergesneten!
„O! dit gaat mij zeer aan 't hart!
„God heeft mij een kind gegeven;
„Maar zoo ik 't beleven zal,
„Dat hij man wordt, dan wordt zeker
„De aarde mij een tranendal.
„'k Zal mijn' zoon daar zien, verstoken
„Van een ieder, als een man,
„Die volstrekt tot niets bekwaam is,
„Dus zijn brood niet winnen kan;
„Die zijn lente heeft verdarteld;
„Dien slechts de opschik heeft behaagd
„En dus ook in zijnen zomer
„Geen de minste vruchten draagt. —
„Ho

„Houd uw ligchaam rein en kleed het
„Naar behooren, naar uw smaak;
„Maar vergeet daardoor uw geest niet:
„Deez' moet, in uw levenstaak,
„'t Eerste voorwerp zijn uws ijvers;
„Hij, met wetenschap bekleed,
„Leidt u aangenaam door 't leven,
„Hij ontkracht het grievendst leed;
„Maar verwaarloosd, o, mijn Karel!
„Dan vindt gij bij hem geen heul;
„Neen — dan is zijn wraak ontzettend,
„Ja, dan wordt hij u ten beul.
„En hoe zullen dan mijn tranen
„Drukken op uw hart! ach zoon!
„Wacht mijn teed're kinderliefde,
„Wacht mijn zorg van u dat loon? —"
Karel, diep, zeer diep getroffen
Door die hartelijke reên,
Schreide en zei: neen, lieve vader!
Neen! gij zult niet weenen, neen!
'k Zal voortaan mijn' pligt betrachten;
'k Zal van nu af leeren gaan;
'k Zal me uw liefde waardig maken.
En hij heeft het ook gedaan.

Jantje/

bij de verjaring van zijne

zuster.

Jantje.

Lieve vader! ik heb mijn versje af; maar voor i
ik het overschrijf, wilde ik het u laten zien, of
ook iets in veranderd moet worden.

Vader.

Gaarne, Jantje! wil ik het inzien, en zal het
heden avond terug geven.

Des avonds liet de vader zijn' zoon bij zich k
men, die veertien jaren oud was, en door leerzaamhe
vele andere kinderen overtrof. Gedichtjes te make
was eene der aangenaamste bezigheden voor hem,
daar zijn vader een geletterd man was, droeg hij
zijne lettervruchten aan zijn' vader op, die dezelve inz
en hem de begane fouten onder het oog bragt; dit w

an weder het geval: waarna Jantje het versje over-
schreef, en des morgens, bij het verjaren zijner zus-
ter, overluid voorlas. En daar ik mij overtuigd hou-
de, dat mijne jonge lezers de vlugheid van geest van
het veertienjarige knaapje zullen bewonderen, zoo kan
ik ook niet afzijn, hun een afschrift van het versje
een geschenk aan te bieden.

ZANG,

ter zevende verjaring van

mijn zusje.

—

Men moge vrij vorsten of and'ren verjaren!
Al zingend al vleijend doen klinken hun lof!
Mijn hart haat de leugen; nooit spande ik mijn snaren
Tot vleijen; maar heden geeft zusje mij stof.

Deez dag is de fchoonfte, dien ik mogt beleven:
Ik zing voor mijn zuster; mijn loon zij een zoen!
Ik zing door de vreugde en 't genoegen gedreven,
En hoop, dat haar God ſteeds voor ramp zal behoên.

O Schepper van alles! weldadig behoeder!
Gij hebt aan mijn zusje reeds liefde betoond!
Gij ſchonkt haar een' vader en tevens een moeder,
Wier zorgen uw goedheid met zegen beloont.

Dat gij haar, o God! voor de drukkende rampen
Genadig behoede! o! dat braafheid en deugd
Haar mogen geleiden door nevel en dampen,
Tot ze eenmaal den dag ziet van licht en van vreugd.

HET

Het kind, dat ſteeds zijn' pligt betracht,
Wordt daardoor ook van elk geacht.

(Pl. 8, Fig. 1.)

Mietje en Fransje zijn de twee kinderen, die gij, mijne jonge lezers! op het nevensſtaande plaatje ziet afgebeeld. De vader dezer kinderen was een boeren arbeider, en hoewel gemeenlijk het dagloon dier arbeiders zeer gering is, zoo wist Jakob (dit was des vaders naam) door zijn' vlijt meer dan een driedubbel dagloon te verdienen; hetgeen zeer goed kwam, dewijl de moeder, Jakobs vrouw, meestal op het ziekbed ten prooi der grootſte pijnen en ſmarten was. Mietje en Fransje gingen ter ſchool; maar moesten in hunnen ledigen tijd altijd nog arbeiden; want Jakob had gezien en ondervonden, dat de ſpreuk: jong gewend is oud gedaan! zich ſteeds bewaarheidt, en dacht zijne kinderen niet beter tot werkzaamheid te kunnen opleiden, dan door hen vroeg reeds aan den arbeid te gewennen.

Jakob kwam op den avond van een' zeer warmen dag te huis, en klaagde over pijn in het hoofd; daarna gevoelde hij pijn in de leden, die zoo hevig werd, dat hij weldra zich van eene hevige zenuwkoorts zag overvallen. In de nabijheid van Jakobs woning was geen Geneesheer, dus zag men zich genoodzaakt, uit eene naburige stad denzelven te halen, welke zich dadelijk naar den zieke begaf; maar ook tevens aan eenige omstanders zeide, dat alle hoop op redding verloren was; en ook had deze zich niet bedrogen, daar Jakob, zijne armen naar zijne kinderen uitstrekende, met eene gebrokene stem riep: „ik sterf!"... en den laatsten adem uitblies, eer nog de Geneesheer het huis verlaten had.

De Predikant, onder wiens gemeente Jakob behoorde, stelde op alles orde; en toen de vader begraven was, gingen Mietje en Fransje naar den Predikant, hem kennis gevende, dat zij nu den geheelen dag wilden arbeiden voor hunne moeder, en des avonds, in plaats van dags, naar de school gaan. De Predikant, welke opzigter over de school was, stemde hierin toe, tot hun zeggende: „zijt zoo ijverig als uw vader het was, en God zal u niet verlaten, en zie hier eene tweeregelige spreuk, herinnert u die altijd:

Het kind, dat steeds zijn' pligt betracht,
Wordt daardoor ook van elk geacht."

Nu gingen zij beide heen, en namen voor eene zekere som gelds een stuk land aan van een' boer, om er de aardappelen uit te rooijen; en hoewel dit een te zware arbeid voor kinderen is, gelukte hun dit en alles, wat zij ondernamen, om ten uitvoer te brengen. Zoo ook al een van hun beiden een' oogenblik wankelde, dan herinnerde de ander aan de spreuk van Dominé, zoo als zij het noemden, en dadelijk was de moed er weder in.

Zoo arbeidden zij gedurende een jaar voor hunne kranke moeder, die echter ook aan dit ondermaansche werd ontrokken, en in het zelfde graf van haar' beminden man werd bijgezet. Hiertoe moest noodzakelijk eenig huisraad verkocht worden; dan de Predikant, die weder alles verzorgde, verkocht al wat er was, en hetgeen er overbleef plaatste hij zoodanig, dat het voor de kinderen goede interessen opbragt. „Maar dit is alles niet genoeg," zeide de Predikant; „ook zij moeten verzorgd worden, tot dat zij in staat zijn,

zich zelven te kunnen helpen. Ik heb zes kinderen, en neem er een van hun beiden bij, en zal voor de opvoeding zorgen." Een man, welke eenige huizen van den Predikant af woonde, en rijkelijk van zijn geld leefde, zeide: „dan neem ik het ander, mits het meisje; want mij ontbreekt eene huishoudster." Dit accoord werd spoedig getroffen. En naderhand werd Fransje zelf Predikant, en beloonde zijn' weldoener door zijn goed gedrag. – Mietje was een dergelijk meisje, en trachtte bij iedere voorkomende gelegenheid te toonen, dat zij haar' verzorger als een' liefderijken beschermer achtte; en toen zij reeds beide, zoo wel Fransje als Mietje, in eenen hoogen onderdom gevorderd waren, zoo onthielden zij nog altijd:

Het kind, dat steeds zijn' pligt betracht,
Wordt daardoor ook van elk geacht.

HET

Het

G e d u l d.

(Pl. 8, Fig. 2.)

Vader! riep Gerrit; wat verbeeldt dit plantje?

Vader.

Dit plantje verbeeldt het geduld, mijn zoon!

Gerrit.

Daar moet ik om lagchen; het geduld? wel, waar staat dat dan? ik zie eene jufvrouw, en een kind; maar geen geduld.

Vader.

Uw lagchen is hier niet van pas; maar ik zou haast schreijen, dat mijn Gerrit half blind is.

Gerrit.

Blind, vader! en ik zie alles, wat er op het plaat
staat, dat iets levendigs verbeeldt, en heb het u reed
opgenoemd.

Vader.

Als dat zoo is, dan kan ik zeggen: mijn zoon i
geheel blind; want gij ziet noch de kat, noch d
muis.

Gerrit (*beschaamd*).

Gij hebt gelijk, vader! ik zag die beiden niet
maar hierbij staat ook geen geduld.

Vader.

Juist hierbij is het geduld te vinden; maar dat g
het er niet in ziet, neem ik u niet kwalijk.

Gerrit.

Als vader maar niet boos op mij is, dan zal ik vade
ook wel zeggen, wat ik zou doen, als ik de kat wa

Vader.

Neen, ik ben niet boos; laat mij maar hooren!

Gerrit.

Ik begrijp, dat die kat op de muis loert; en i
zou'er zoo lang niet op loeren, maar haar dadelijk
pakken.

V

Vader.

Nu! juist hierin ligt het geduld opgesloten. Gij
zondt de muis pakken, en wel juist dan, wanneer zij
veelligt niet te pakken was; maar de kat, die de gele-
genheid afwacht, om zijne prooi te vatten, oefent in
den waren zin van het woord het geduld uit. Gij ziet
dus, dat het geduld eene fraaije zaak is, om in eene
moeijelijke taak zijn voornemen te volbrengen; dat
zult gij door de kat bewezen zien, wanneer zij op ee-
ne muis of rat loert, daar zij het niet opgeven zal,
voor en aleer zij haar doelwit bereikt heeft.

GEZELSCHAPS-VERMAKELIJKHEDEN.

Meermaals heb ik ondervonden, dat gezelschaps-vermakelijkheden mijne jonge lezers en lezeressen niet onaangenaam zijn, en heb ten dien opzigte weder eenige derzelve verzameld; doch vooraf dien ik u te melden, dat er eenige dier gezelschaps-vermakelijkheden voorkomen, welke sommige vitters wel eens verkeerd zouden kunnen bestempelen. Dan, ik ben van gedachten, dat men zich in gezelschaps-vermakelijkheden niet angstvallig aan de grondregels van kunde en wetenschappen behoeft te houden; want zij, die dit vorderen, zijn lastige vitters, die de aangenaamheid des maatschappelijken levens verstoren; en daar mijne bedoeling is, u vermaak aan te doen, leg ik mij ook niet toe, onderwijs in kunst of wetenschap te geven.

Dit is mijne meening, en nu zal ik trachten, u wederom eene aangename tijdkorting te verschaffen.

Daar

Daar toch de meeste welopgevoede kinderen in de Fransche taal worden onderwezen, zal het hun niet onaangenaam zijn, eenige gezelschaps-aardigheden in die taal hier te vinden.

Willem, Jantje, Klaasje, Betje, Mietje en Jetje zaten roudom een tafel. Ieder moest op zijne beurt eene aardigheid opgeven, hetgeen met Willem, als de oudste zijnde, begon; welke dan aan Jantje vroeg, daar hij van een' Franschen meester op de viool leerde spelen, of hij de muzijknoten in die taal wel kende? Dit met ja beantwoord zijnde, schreef Willem het volgende op zijn lei:

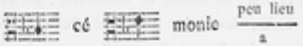

Jantje las het, en maakte er van *la cérémonie*; maar kon uit de volgende woorden niet wijs worden, daar hij er geen' zin van konde maken, en verzocht Willem het geheel te verklaren. Willem voldeed aan het verzoek, en las er uit: *la cérémonie a fous peu lieu*, hetgeen wil zeggen: de plegtigheid heeft binnen kort plaats. Het woord *fous* is in 't Nederduitsch *onder*, en daar de *a* onder *peu lieu* staat, zegt

men in 't fransch *a* sons pen lieu. Het is mood, Willem! riep Jantje, ik zal het wel onthouden.

Nu was het aan Betje, als de oudste der meisjes, en dewijl dit meisje vrolijk van aard was, wilde zij op hare beurt Willem eens foppen, en schreef op de lei het volgende, na vooraf aan Willem gevraagd te hebben: gij weet immers wat eene muzijknoot is?

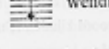

Die ut vindt, wendt zich tot God al, of al God, las Willem, en maakte de aanmerking, dat dit geen' steek hield, dewijl het wel kon zijn *uitvindt*, maar niet *ut vindt*. En ook konde hij de woorden God en al geen zin geven. Toen lachte Betje, en las er dit uit:

Die nood ondervindt, wendt zich tot God boven al.

Gij hebt het gewonnen, riep Willem! gij hebt mij gevraagd, of ik de muzijknoten kende; de noot stnat onder *vindt* en het woord *God* boven het woord *al*; maar een snaksvitter, Mietje! verbiedt u het woord nood met een *d* aan 't eind te schrijven; doch het is eene aardigheid.

De

De beurt aan Jantje gekomen zijnde, zeide deze: ik zal u ook in 't Fransch iets voorstellen; maar zonder muzijknoten; en toen schreef hij het volgende op de lei: G. A. C. O. B. E. I. A. L. Dit gaf een heer aan zijn' vriend, welke hem met zijne vrouw wilde verzoenen; dan, daar de man hier niet toe genegen was, hield hij zich bij hetgeen hij geschreven had, zonder dat de vriend, noch zijne vrouw het konden lezen; en daar gij het ook niet lezen kunt, zal ik het u verklaren. De inhoud is:

J'ai asfez obeï à elle: G. A. C. O. B. E. I. A. L.

J'ai, wordt in 't fransch uitgesproken als de letter *G*;

asfez, als *A. C*;

obeï, als *O. B. I*;

à, als *A*, en

elle, als de letter *L*.

Mietje, nu hare beurt ziende, zeide: dewijl wij toch in 't fransch zijn, zal ik u ook twee kleine aardigheden opgeven, hoe, namelijk, of gij het woord, in 't fransch *paradis*, hetgeen uit zeven figuren bestaat, met zes derzelve kunt schrijven, en het woord *slurper* met twee letters.

Hoewel Klaasje de jongste uit het gezelschap was, had hij oplettend op het vorige gewroet en be-

ant-

antwoorde de eerste vraag, door op de lei te schrijven: *Para* 10 en de tweede met $\frac{U.}{P.}$; want men spreekt in 't Fransch de laatste lettergreep van 't woord *paradis* uit, even als men in die taal de benaming van het getal 10 (*dix*) uitspreekt; maar op het woord *ufurper* zoude grooter aanmerking gemaakt kunnen worden, omdat het woord *ufurper* in de uitspraak niet als *u* fur *p*, maar als *u zur p* uitgesproken wordt, dewijl, volgens de grondregels der Fransche taal, de *S*, tusschen twee zelfklinkers invallende, niet wordt uitgesproken als een *S*, maar als een *Z*.

Nu was het aan Klaasje; welke vroeg: wie van het gezelschap het woord *achtbaar*, dat uit acht figuren bestaat, met vijf derzelve kon schrijven. Allen dachten zij hierover, en Betje nam de lei en schreef er op: 8 baar, en had het geraden.

Jetje vroeg op hare beurt aan Willem, of hij multipliceeren kon? Kunt gij dit vragen, was het antwoord, en ik cijfer de regel van drieën. Nu, zeide Jetje, zeg mij dan eens: hoeveel is vijf maal vijf en twintig? Willem rekende kunstmatig en dus goed, als volgt:

25
5

125, en zeide: zie hier het product!

Jet-

Jetje lachte, en zeide: gij rekent juist 80 te veel; want bij mij is vijf maal vijf en twintig 45. — Dat is niet mogelijk, zeide Willem. Ja, heusch Jetje, ik zal u overtuigen. Gij hebt op mijne vraag niet gelet; ik heb u gevraagd: hoe veel vijf maal vijf en twintig was; maar niet hoe veel vijf maal vijf-en-twintig was. 't Is mooi! riep Willem, gij hebt gelijk en allen lachten hartelijk.

Nu het weder aan Willem was, wilde hij ook toonen, vlugheid van geest te bezitten, en vroeg op zijne beurt, of zij wel wisten, dat vijf maal vijf-en-twintig niet 125, maar wel 5525 was?

Allen riepen zij: neen! dat kan niet zijn. Toen nam Willem: ik zal het u toonen als eene aardigheid, en niet als op de grondregels der rekenkunst steunende. En nu plaatste hij op de volgende wijze het gemoemde getal: XXV

5

Komt 5525. Immers zegt men: 5 maal X (vijf) is 25, 5 ik houd de 2; 5 maal X (tien) en 2, of 52, 2 ik houd de 5; 5 maal X (tien) en 5 is 55; alzoo is de uitkomst niet 125, maar 5525.

Bet-

Betje vroeg: wie of aftrekken kon? Ik, riep Jantje, ben de subftractio al door. -- Nu, hernam Betje, kunt gij van een oneven getal wel een aftrekken, dat er toch een oneven getal overblijft, en 't welk tevens veel minder is? Jantje en allen probeerden het; maar geen van allen konde het vinden.

Nu ftelde Betje het getal 15 neder, nam er dan een van af, zoo dat er 5 overbleef, hetgeen natuurlijk aan de gedane vraag beantwoordde.

Jantje, weder iets moetende voorftellen, vroeg: wie of van een oneven getal een af kon nemen, en dat het overblijvende getal grooter was, dan het gefcheel?

Willem, dadelijk op *romeinfche cijfers* denkende, nam de lei, en ftelde er het getal negen (IX) op, nam de I er van af, en de tien (X) bleef over; dat grooter getal, dan het vorige gefcheel.

Mietje nam de lei voor zich, en vroeg: wie van deze drie ftreepjes (III) *een* konde maken, zonder uit te wisfchen, maar wel bij te fchrijven. -- Dat kan ik, riep Klaasje, nam de griffel en voegde aan de drie ftreepen (EEN,) dit er bij, waardoor hij het gevraagde opgelost had.

Klaa

Klaasje zeide: ik kan nog niet veel rekenen; maar wel, op mijne beurt, dat gij geen van allen weet, hoe veel 2 maal 16 is.

Allen begonnen te rekenen; maar geen van hen fangde. Toen zeide Klaasje: 2 maal 16 is een duizend zes honderd en zestien, en plaatfte twee maal zestien nevens elkander, als: 1616. Hetgeen aan het gevraagde beantwoordde.

Jetje vroeg: wie van u kan mij zeggen, hoe veel de helft van twaalf is?

Allen, uitgezonderd Willem, riepen: dat is oud, dat is! maar Willem, zich de romeinfche cijfers herinnerende, ftelde het getal twaalf (XII) op de lei, haalde eene ftreep er door, en toonde dat het zeven was. En daar het nu zijne beurt was, vroeg hij: wie uit het getal van 1 tot 8, zoo geplaatst:

een product van 9999 kon addéren?	1
	2
	3
Daar echter geen van hen hier kans	4
toe zag, addeerde hij op de volgende	5
wijze: de 1 en de 8 te zamen maken	6
9; de 2 en de 7 maken 9; de 3 en	7
de 6 maken 9; en de 4 en de 5 ook	8
9s dus het begeerde product.	9999

Maar

Maar wie van u, vroeg Willem, kan van het getal 211, een ontzaggelijk getal minder maken, met er bij te schrijven en er niets van uit te wisschen? Een ieder overdacht het; maar zonder het ware doel te treffen, alzoo dat Willem bewijzen moest, dat het doenlijk was. Hij stelt het getal 211 ter neder en handde, op de volgende wijze, een' cirkel om het gestelde getal; waardoor hetzelve, met bijschrijving een getal van 190 verloor, als:

(21)

Betjes beurt wedergekomen zijnde, zeide: dewijl ik zie, dat gij allen in die aardigheden vermaak schept, welke op de rekenkunst berusten, zoo wil ik u dan ook nog een voorstel in den smaak dier kunst doen.

Gij ziet hier een' ronden kring, waarin het getal 19 is geplaatst; om den kring zijn drie 5 en drie 3 geplaatst; het geheele product der gezamenlijke nummers bedraagt 43. – Echter mag men vier malen uitwisschen, niet er bij schrijven, en het getal 19 moet blijven staan.

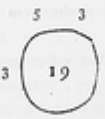

Nu ging een ieder, beurt om beurt, aan het uitwisschen, echter wischte geen van allen goed; hetgeen ten gevolge had, dat Jantje moest bewijzen, dat hij iets had opgegeven, dat niet doenlijk was. Hij wischte derhalve in de opgegevene vraag de drie 5, welke om den kring geplaatst zijn, uit. Dit gedaan hebbende, begonnen al de overigen te lagchen; maar Betje, die bedaard bleef, zeide: gij allen lacht, in de verwachting, dat ik mijn voorstel niet zal kunnen oplossen; doch ik ben zeker van mijne zaak. Offchoon er nu nog 19 en 9 staat, hetgeen te zamen 28 maakt, en er maar 19 in 't geheel moet blijven, zal ik u toonen, dat, door het uitwisschen van den staart der negen, niets overblijft dan 19, namelijk: 10 in 't midden, en drie drieën rondom den kring.

Willem zeide: waarlijk, Betje! uw voorstel is mooi; en hoewel het niet aan mij is, om een voorstel te doen, zoo zoude ik echter verzoeken, u iets voor te dragen, dat mij in de gedachten komt, en u zeker niet zal mishagen.

Nu, zeide Jantje, ik zal rekenen, als of ik mijne beurt had gehad, en het voorstellen, dat mij te beurt vond, u afhaan.

Hierop

Hierop stelde Willem het volgende vierkant op de lei:

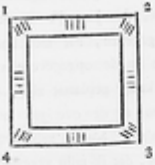

In dit vierkant telt men van 1 tot 2, twaalf streepjes, insgelijks van 2 tot 3, van 3 tot 4, en van 4 weder tot 1.

Nu is de vraag, om vier streepjes van het geheel af te nemen, en dat men evenwel van de gemelde No. 1, 2, 3 en 4, altijd twaalf blijft tellen.

Dit voorstel geheel en al vreemd zijnde, trachtte een ieder het op te losten, zonder dat het hun echter een van allen gelukte; hetgeen aanleiding gaf, dat Willem zijn voorstel moest oplossen, en het op de volgende wijze deed:

Hij wischte bij *a*, *b*, *c* en *d*, twee streepjes uit, voegde bij *e*, *f*, *g* en *h*, een streepje bij, en telde, als voorheen, van alle kanten twaalf.

Willem, bij wien het bezoek was, stelde zijne gasten voor, dit maal de aardigheden, waarmede zij zich tot nu toe bezig hadden gehouden, te staken, terwijl het tijd was, om eenige ververschingen te gebruiken; maar intusschen, dat de noodige toebereidselen hiertoe in een ander vertrek gemaakt werden, zeide Willem, zal ik u nog iets opgeven, in den vorm van een raadsel, en wel dit: om *vier koetsiers in drie-stallen te plaatsen, dat er zich op elk even veel bevinden.*

Dit werd door het kleine gezelschap met veel opmerkzaamheid nagedacht; maar geen van allen konde het oplossen. Toen zeide hij: wanneer ik vier koetsiers heb, dan plaats ik elk hunner op een' drie-stal, en heb dus mijne vier koetsiers op drie-stallen geplaatst.

Gij hebt gelijk, Willem! zeide Betje; het woord drie-stallen moet zoodanig uitgesproken worden, als of men eene kleine tusschenpoozing tusschen het woord drie en stallen laat hooren; maar nu verzoek ik ook, mij een raadsel te mogen opgeven. Toegestemd zijnde, zeid zij de volgende vrag: Een scheepskapitein, welke op de kust van Frankrijk kruiste, om eene goede haven te zoeken, zeide tot zijn' stuurman, als wij water hadden, konden wij wijn drinken, en nu wij geen

geen water hebben, zijn wij genoodzaakt, water
drinken.

Nu begonnen allen hartelijk te lagchen. Ja, zo
de Jetje, die zeekapitein was onder uw welneem
krankzinnig; want hij dronk water, om dat hij ge
water had. Allen barsten op nieuw uit in lagchen
zelfs zoo, dat Betje ook mede lachte; maar eind
lijk zeide zij: de kapitein had zijne denkvermogens zee
goed bij elkander, en zie hier den uitleg er van:

Het schip ging twaalf voeten diep, en op de ku
stond maar tien voeten water; alzoo had hij geen wat
genoeg, om in eene haven te zeilen, en dus ontbr
hem het water, om aan land te kunnen komen, o
geen wijn aan boord hebbende, moest hij, omdat h
geen water had om te zeilen, water drinken.

Nu ging ons gezelschap in het voor hun bere
de vertrek, en bragt den avond in gulle vreugd
door.